

Naantali*

Tilinpäätös 2021

Kaupunginhallitus 28.3.2022

Kaupunginvaltuusto xx.xx.2022

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus	3
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
Kaupunginjohtajan katsaus	3
Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	8
Yleinen taloudellinen kehitys	15
Turun talousalueen kehitys ja kaupungin kannalta tärkeät hankkeet	16
Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	17
Koronapandemiasta aiheutuneet muutokset tuloihin ja menoihin	19
Koronatuet valtiolta	19
Olennaiset poikkeamat käyttötalousarvioon	20
Kaupungin henkilöstö	20
Ympäristötekijät	20
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	21
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	22
Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä	23
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	24
Tilikauden tuloksen muodostuminen	24
Toiminnan rahoitus	27
Rahoitusasema ja sen muutokset	28
Kaupungin ylijäämän / alijäämän kehitys	31
Kokonaistulot ja –menot	31
Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	32
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	32
Konsernin toiminnan ohjaus	33
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	34
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	34
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	35
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	36
Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	40
Talousarvion toteutuminen	42
Strategiasta johdetut kaupunkitason vuositavoitteet	43
Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	
Käyttötalouden toteutuminen	
Hallintopalvelut	47
Sosiaali- ja terveyspalvelut	80
Sivistyspalvelut	117
Tekniset palvelut	141
Tilalaitos	174
Vesihuoltolaitos	176
Käyttötalous yhteensä - taulukot	178
Investointiosan toteutuminen	192
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	211
Rahoitusosan toteutuminen	212
Investointien toteutuminen	213
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	214

Tilinpäätöslaskelmat	218
Tuloslaskelma	219
Tase	220
Rahoituslaskelma	222
Konsernilaskelmat	223
Tilinpäätöksen liitetiedot	227
Eriytetyt tilinpäätökset	251
Vesihuoltolaitoksen taseyksikkö	252
Hulevesitoiminnan laskennallinen eriyty	259
Tilalaitoksen taseyksikkö	264
Allekirjoitukset ja merkinnät	272
Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä	273
Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	274

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2021 talouskehitystä määritti globaali Covid19-pandemia

Globaalista koronapandemiasta huolimatta vuosi 2021 oli vakaan kasvun aikaa. Maailmantalouden vire oli varsinkin vuoden 2021 alkupuoliskolla positiivinen. Suomen talouden kasvu vahvistui kevään ja kesän 2021 aikana jopa odotettua nopeammin. Alkuvuoden 2021 talouskehitys oli nopeaa ja BKT saavutti ennen pandemiaa vallinneen tasonsa. Bruttokansantuote kasvoi vuoden aikana noin 3,4 %.

Teollisuustuotanto sekä teollisuuden tilaukset kasvoivat alkuvuonna kaikilla Suomen tärkeimmillä vientialoilla. Toimitusongelmat varjostivat kuitenkin vuotta 2021. Talouskasvua piristi yksityinen kulutus, kun koronarajoituksia lievennettiin ja kuluttajien epävarmuus hälveni. Vähittäiskauppa jatkoi vahvaa kasvua, ja palveluidenkin kysyntä kasvoi. Yksityisiä investointeja kasvatti asuinrakentamisen kasvu erityisesti alkuvuodesta 2021.

Matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-aloilla sekä joukkoliikenteessä elpyminen tapahtui kuitenkin hitaasti. Koronapandemian vuoksi useita kesätapahtumia peruttiin jo toisena kesänä peräkkäin koko Suomessa. Tämä koetteli erityisesti matkailu- tapahtumatuotanto- ja ravintola-alaa. Kotimaan matkailun kasvu siivitti useat pienet matkailutoimijat hyviin tuloksiin. Alan suuremmilla toimijoilla kotimainen matkailu ei ole kuitenkaan riittänyt korvaamaan kansainvälisen matkailun romahtamista.

Valtio osoitti kunnille vuoden 2021 aikana koronakriisin kustannuksiin merkittävät taloudelliset tukitoimet. Tukitoimet allokoitiin määräaikaisen yhteisöveroprosentin korotuksen ja koronakustannusten erilliskorvauksen kautta kuntien käyttöön. Kuntien lisäksi valtio tuki myös yrityksiä. Koronatuot ja -korvaukset lisäsivät merkittävästi valtion velkamäärää, mutta paransivat kuntatalouden näkymiä.

Talouden näkymiä pidettiin vuoden 2021 lopulla positiivisina myös vuodelle 2022, mutta niiden odotettiin hidastuvan vuoden 2023 aikana. Covid-19 -pandemian uudelleen pahentuminen Omikron-variantin leviämisen myötä ja Suomen tautitilanteen heikkeneminen vuoden 2021 lopulla lisäsivät epävarmuutta talousnäkymissä ja hidastivat talouskasvua vuodenvaihteen ympärillä.

Täyskäännös työttömyydestä työvoimapulaan

Työllisyyskehityksessä palattiin pitkälti koronakriisiä edeltäneeseen tilanteeseen. Varsinais-Suomen työllisyysaste lähti vuoden 2021 alussa vahvaan nousuun koronan aiheuttaman kasvun pysähtymisen jälkeen. Varsinais-Suomen työ- ja elinkeinotoimistossa oli joulukuun 2021 lopussa 22 400 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä väheni vuoden 2020 joulukuusta 8 400 henkilöä eli 27 %. Myös lomautettujen määrä aleni 6 600 (74 %) henkilöä verrattuna vuoteen 2020.

ELY-keskuksen julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun 2021 lopussa Varsinais-Suomessa 9,8 % eli 3,7 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa (10,5 %). Pitkäaikaistyöttömyyskin kääntyi hitaaseen laskuun elokuun aikana.

Vuonna 2021 työvoiman kysyntä oli poikkeuksellisen vilkasta. Eniten paikkoja oli auki rakentamisessa, teollisuudessa, tekniikan alalla, sosiaali- ja terveydenhuollossa, myyntialalla, ho-

telli- ja ravintolasektorilla sekä puhdistusalan tehtävissä. Julkinen keskustelu työvoiman saatavuushaasteista voimistui merkittävästi vuoden 2021 loppua kohden. Kohtaanto-ongelma työttömien osaamisen ja avoinna olevien työpaikkojen välillä on edelleen merkittävä.

Naantalin työvoima oli joulukuun lopussa 8 997 henkilöä. Heistä työttömänä oli 611 henkilöä, eli 6,8 % (lomautettuina näistä 68 henkilöä). Joulukuun aikana työttömien määrä yleensä kasvaa ja niin tapahtui myös vuonna 2021. Työttömänä oli marraskuussa 541 henkilöä, eli 6,0 % (näistä lomautettuja 46 henkilöä). Tämä on alin työttömyysasteen lukema toukokuun 2019 jälkeen. Pitkäaikaistyöttömyyden osalta kehitys ei ole noudattanut yleisen työttömyyden trendiä, vaan pitkäaikaistyöttömyys kasvoi ja on jäänyt Naantalissa suuremmalle tasolle kuin ennen pandemiaa (198 henkilöä joulukuussa 2021).

Väkiluku vakaassa kasvussa – rakentaminen vilkasta

Varsinais-Suomessa väestönkasvu on kiihtynyt koronapandemian aikana. Syntyvyys sekä muuttovoitto koti- ja ulkomailta olivat molemmat maakunnassa nousussa. Vetovoima Varsinais-Suomeen on vahvaa.

Naantalin vuoden 2021 väkiluku oli joulukuun lopussa 19 579. Naantalin kasvu on hyvin hallittua, jopa maltillista. Tämä ainakin osin selittyy ikääntyneellä väestörakenteella ja suurella luonnollisella poistumalla (82 henkilöä). Naantalin vuoden 2021 väkiluvun kasvu oli 152 henkilöä. Vuoden aikana syntyi 142 lasta. Kuntien välisen muuttoliikkeen muuttovoitto oli 170 henkeä ja nettomaahanmuutto 55 henkeä. Vahva muuttovoitto on tulevaisuudessa edellytys sille, että väkiluku ja verotulokertymä pysyvät kasvussa.

Vuoden 2021 osalta Naantalin asunto-ohjelman tavoitteet ovat toteutuneet pääosin hyvin. Rakentamisen osalta vuosi oli vilkas. Vuonna 2021 valmistui yhteensä 110 uutta asuntoa, joista 21 oli kerrostaloasuntoja, 25 rivitaloasuntoja ja 64 omakotitaloasuntoja. Näistä manner-Naantalissa valmistui 91 asuntoa (83 %) ja Luonnonmaalla sekä saaristossa yhteensä 19 asuntoa (17 %). Rakennuslupia myönnettiin selvästi aiempia vuosia enemmän, yhteensä 263 kappaletta.

Tonttien kysyntä on ollut vuoden 2021 aikana vahvaa kaikissa tonttisegmenteissä. Vuosi 2022 tulee olemaan hyvin aktiivinen rakentamisen vuosi niin pientalorakentamisen kuin vuokra- ja asumisoikeusrakentamisenkin näkökulmasta. Vuonna 2022 valmistuu Naantalin Vuokratalojen kohde asuntomessualueelle (11 asuntoa) ja vuosina 2022 ja 2023 Nuhjalaan yhteensä 82 Naantalin Vuokratalot Oy:n asuntoa. Vuoden 2021 aikana ei valmistunut uusia Naantalin Vuokratalot Oy:n kohteita.

Vuoden 2021 aikana ei valmistunut ARA-kohteita. Vuoden 2022 aikana ARA-rahoitettuja kohteita on valmistumassa useita. Keskustaan valmistuu TA-Asumisoikeus Oy:n 22 asunnon kohde ja asuntomessualueelle Naantalin Vuokratalot Oy:n 11 asunnon ARA-kohde. Myös vuodelle 2023 on odotettavissa valmistuvia ARA-hankkeita.

Koronapandemia haastoi palvelutuotantoa

Koronapandemia, sen mukanaan tuomat rajoitukset ja asiakkaiden varovaisuus epidemian eri vaiheissa asettivat merkittäviä paineita kunnalliseen palvelutuotantoon. Vuonna 2021 haasteita asettivat erityisesti toistuvat rokotuskierrokset sekä koronan laaja testaus terveydenhuollossa sekä erilaiset varotoimenpiteet hoivapalveluissa. Sivistyspalveluissa koronaepidemiatilanteen mukaan muuttuvat ohjeistukset haastoivat henkilökuntaa ja esimiehiä.

Kunnallisia ja kaupallisia palveluita koskevia rajoituksia lievennettiin ja kiristettiin vuoden aikana epidemiatilanteen mukaisesti. Muutokset olivat nopeita. Päätöksenteko koronapandemian hoidosta siirtyi vuoden 2021 aikana enenevästi alue- ja kuntatasolle. Naantalin kaupungin yhteisiä toimintamalleja suunniteltiin ja johdettiin tartuntatauti-epidemian johtoryhmässä

moniammatillisen näkemyksen varmistamiseksi. Sosiaali- ja terveydenhuollolla on lisäksi oma pandemiaryhmä. Nopeat muutokset haastoivat johtamista, viestintää, palveluiden järjestämistä ja henkilöstön riittävyyttä.

Toiminnan ja talouden näkökulmasta Naantalin kaupunki selvisi vuoden 2021 koronapandemian hoidosta erinomaisesti. Jatkuvaa tilannearviota ja toimintamallien uudelleenarviointia tehtiin. Esitän lämpimät kiitokseni kaupungin henkilöstölle yhteistyöstä, yhteen hiileen puhaltamisesta ja hienosta työsuorituksesta vuoden 2021 aikana.

Hyvinvointialueuudistuksesta eduskunnan päätös

Eduskunta hyväksyi hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä koskevan lainsäädännön 23.6.2021. Hyvinvointialueuudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista ja se loi uuden, demokraattisesti valitun aluehallinnon tason Suomeen.

Vuoden 2023 alusta vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy Naantalin kaupungilta Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueen järjestämiä julkisia palveluja ovat esimerkiksi perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaalihoito, hammashoito, mielenterveys- ja päihdepalvelut, vammaispalvelut ja ikääntyneiden asumispalvelut. Hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyössä painopiste on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Varsinais-Suomessa hyvinvointialueen valmistelu aloitettiin vasta lainsäädännön voimaantulon jälkeen, syyspuolella 2021. Valmistelu lähti hitaasti liikkeelle. Kaupungin oma valmistelu käynnistyi kesällä 2021 tulevien muutosten analysoinnilla, avointen kysymysten kartoittamisella ja tiedon keruulla hyvinvointialueen tarpeisiin. Lisäksi kaupunki on valmistautunut tulevaan muutokseen valmistelemalla Luonnonmaan palvelutalon kilpailutuksen sekä käynnistämällä neuvottelut Aurinkosäätiön palvelutuotannon siirtämiseksi kaupungille ja edelleen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Elinvoimaa parantavat hankkeet etenivät

Kaupungin edunvalvonnan tärkein hanke, E18 Turun kehätien parantaminen TEN-T ydinverkkokäytävän vaatimuksia vastaavaksi eteni vuoden 2021 aikana tiesuunnitelman laadintavaiheeseen. Tiesuunnitelman laatiminen välille Raisio–Naantali aloitettiin syksyllä 2021. Tiesuunnitelman valmistuminen ajoittuu loppuvuoteen 2023 ja hanke on toteuttamisvalmiudessa vuoden 2025 aikana.

Naantalin asuntomessujen valmistelu on edennyt vuoden 2021 aikana määrätietoisesti ja suunnitelmallisesti. Naantalin asuntomessujen tavoitteena on vahvistaa pitkäjänteisesti kaupungin imagoa ja vetovoimaa asuinkaupunkina. Lisäksi asuntomessujen yhteydessä markkinoidaan Naantalia matkailukaupunkina ja tarjotaan messuvieraille majoitus-, ravintola- ja kauppapalveluja. Asuntomessualueen kunnallistekniset työt valmistuivat viimeistelyä vaille valmiiksi vuoden 2021 aikana ja asuntorakentajat pääsivät työhönsä. Hanke etenee aikataulussa.

Turun kaupunkiseudun kuntayhteistyö osoitti vuoden 2021 aikana tiivistymisen merkkejä. Seudullisen yhteistyön rakentamista ja seudullisen kuntayhtymän perustamista on valmisteltu loppuvuoden 2021 aikana Turun, Raision, Naantalin, Kaarinan, Liedon ja Ruskon kesken. Tavoitteena on, että kuntayhtymän perustaminen saadaan päätöksentekoon kevään 2022 aikana.

Myös matkailun saralla yhteistyö Turun, Paraisten ja Naantalin kaupunkien kesken käynnistyi. Kaupungeille on yhteistä matkailutoimialan merkittävyys ja imagollinen painoarvo. Matkailu-

toimialan yhteistyötä ja kansainvälisen matkailutoiminnan kasvua tukemaan on valmisteltu yhteisen alueellisen matkailuyhtiön perustamista. Asia on tarkoitus tuoda päätöksentekoon keväen 2022 aikana.

Uutta kehitystyötä jalostamoalueen jatkojalostamiseksi

Vuoden 2020 aikana päätetty Neste Oyj:n Naantalin jalostamon lakkauttaminen konkretisoitui maaliskuussa 2021. Lakkauttaminen vähensi työpaikkojen määrää merkittävästi jalostamoalueella Neste Oyj:n keskittyessä terminaali- ja satamatoimintoihin Naantalissa. Vaikutukset työpaikkaomavaraisuuteen näkyvät tilastoviiveellä.

Nesteen Naantalin jalostamon lakkauttamisen vaikutukset työllisyyteen ja aluetalouteen ovat suuret ja vaativat kaupungilta toimenpiteitä sekä tiukkaa taloudenpitoa. Naantaliin kohdistuu lopettamisen myötä huomattavia verotulomenetyksiä, joista yhteisöverotulojen vähennykset ovat erityisen suuria. Ne vaikuttavat täysimääräisesti vasta vuodesta 2024 alkaen.

Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä Nesteen laajalle teollisuusalueelle tavoitellaan uutta teollista toimintaa. Nesteen jalostamoalueen kehittämiseksi perustettiin 1.6.2021 kehitysyritys Green Industry Park Oy. Naantalin kaupunki on yhtiön osakas. Kehitysyrityksen toimitusjohtajana aloitti 1.9.2022 Linda Fröberg-Niemi. Kehitysyrityksen tehtävänä on uuden teollisen toiminnan käynnistämisen koordinointi ja erilaiset selvitystyöt. Yhtiön tarkoitus on toimia 30.6.2023 saakka. Yhteistyö kaupungin ja kehitysyrityksen välillä oli tiivistä vuoden 2021 aikana.

Valtion koronatuotet hyvien tilinpäätösten takana

Kuntatalouden yleinen tila oli ennen koronakriisiä huono. Kuntien tilinpäätökset vuodelta 2019 olivat ennätyksellisen heikot.

Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalous vahvistui hyvin merkittävästi sekä vuonna 2020 että vuonna 2021. Tätä selittävät valtion myöntämät mittavat kertaluonteiset koronatuotet, kunnallisveron odotettua parempi kasvu ja kuntien menojen maltillinen kasvu. Naantalin taloudellinen tilanne on ollut vakaa useiden vuosien ajan. Tulokset ovat olleet plusmerkkisiä vuodesta 2013 lähtien.

Vuosi 2021 toteutui huomattavasti talousarviota sekä vuoden aikana tehtyjä ennusteita parempana. Vuoden 2021 tilikauden tulos on 9,6 miljoonaa euroa. Alkuperäisen talousarvion mukaan tulos oli -0,4 miljoonaa euroa.

Poikkeukselliseen hyvään tilikauden tuloksen vaikuttivat useat tekijät sekä meno- että tulo- puolella. Talousarvio laadittiin koronapandemian vuoksi hyvin sumuisissa olosuhteissa ja verotulot arvioitiin varovaisesti. Verotulot toteutuvat loppujen lopuksi lähes 5,2 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviossa ennakoitiin. Verotulojen toteutumassa on mukana kuntien saamaa 10 prosenttiyksikön yhteisöveron korotusta. Naantalin osalta tuki oli noin 2,5 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot ylittyivät myyntituottojen, tukien ja avustusten sekä muiden tuottojen osalta. Myyntituotoissa sähkön myynti toteutui nettona 1,2 miljoonaa euroa parempana. Tämä johtui sähkön hintakehityksestä. Tilinpäätökseen sisältyy koronapandemian vuoksi haettuja tukia ja avustuksia 2,4 miljoonaa euroa. Myös käyttöomaisuuden myyntituotot toteutuivat 2,6 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviossa arvioitiin.

Palvelujen ostojen osalta erikoissairaanhoidon kustannukset toteutuvat 2,7 miljoonaa euroa pienempinä kuin talousarviossa ennakoitiin, koska palvelun käyttö oli alemmalla tasolla kuin tavanomaisesti.

Vuoden 2021 investointimenojen yhteismäärä oli 16,9 milj. euroa. Suurimmat investoinnit olivat seuraavat:

- Luonnonmaan perhetalon asemakaava-alueen kunnallistekniikka 1,4 milj. eur
- Luonnonmaan perhetalo 1,7 milj. eur
- Luonnonmaan asuntomessualueen rantarakenteet ja laiturit 1,8 milj. eur
- Velkuan koulun uudisrakennus 1,9 milj. eur
- Kalevanniemen koulun peruskorjaus ja laajennus 1,9 milj. eur
- Rymättylän paloaseman uudisrakennus 0,7 milj. eur (netto)
- Maijamäen koulun fysiikan ja kemian luokkatilojen peruskorjaus 0,8 milj. eur

Huomion arvoista on, että valtion mittavat koronatuet ovat parantaneet kuntatalouden tilaa, mutta ainoastaan hetkellisesti. Kuntien tilinpäätökset vuodelta 2021 eivät anna oikeaa kuvaa kuntatalouden todellisesta tilanteesta, eikä niistä pidä vetää johtopäätöksiä vuosille 2023 ja 2024. Naantalin kaupungilla on edessään merkittävä talouden sopeuttamispaine yhteisöverotuottojen määrän pysyvästä alenemasta vuonna 2024 johtuen. Lisäksi hyvinvointialueuudistus muuttaa pysyvästi kaupungin investointikykyä. Taloudellisesti kestävä investointitaso on vuodesta 2023 eteenpäin noin kymmenen miljoonaa euroa. Tämä on huomioitava tulevisissa investointisuunnitelmissa.

Laura Leppänen
kaupunginjohtaja

Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vuoden 2021 luottamustoimielinorganisaatio on ohessa kuvattu 5.6.2017 voimaan tulleen hallintosäännön mukaisena. Kuntavaalit järjestettiin kesäkuussa 2021, ja uudet toimielimet aloittivat toimintansa 24.8.2021.

Toimielinten kokoonpanot ovat olleet seuraavat:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 9.6.2020–7.6.2021

Kaupunginvaltuusto 27.4.2020 § 27

pj	Kimmo Aho	SDP
1. vpj	Annika Urpolahi	KESK
2. vpj	Markku Tuuna	KOK
3. vpj	Saara Seppälä	KOK

Kaupunginhallitus 9.6.2020–7.6.2021

Kaupunginvaltuusto 27.4.2020 § 28

pj	Jan Lindström	KOK	hvj	Martti Jaanto	KOK
1. vpj	Vilhelm Junnila	PS	hvj	Juha Eura	PS
2. vpj	Sirpa Hagsberg	SDP	hvj	Jukka-Pekka Aalto	SDP
j	Hannu Aalto	SDP	hvj	Markus Helenius	SDP
j	Tommy Björkskog	KD	hvj	Saija Porramo	VIHR
j	Toni Forsblom	KOK	hvj	Anne Pentti	KOK
j	Hanna Gustafsson	KOK	hvj	Antti Ahti	KOK
j	Heini Jalkanen	KESK	hvj	Sini Paasikivi	KESK
j	Mirva Maine	VIHR	hvj	Jasper Wilenius	VIHR
j	Pirjo Maja	SDP	hvj	Isabella Hautala	SDP
j	Tero Tavio	KOK	hvj	Elina Salokangas	KOK

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 9.6.2020–7.6.2021

Kaupunginvaltuusto 27.4.2020 § 28

pj	Toni Forsblom	KOK	hvj	Elina Salokangas	KOK
vpj	Lasse Valtonen	KESK	hvj	Heini Jalkanen	KESK
j	Jukka-Pekka Aalto	SDP	hvj	Hannu Aalto	SDP
j	Juha Eura	PS	hvj	Kari Salo	PS
j	Hanna Gustafsson	KOK	hvj	Martti Jaanto	KOK
j	Isabella Hautala	SDP	hvj	Pirjo Maja	SDP
j	Terhi Kärkkäinen	VAS	hvj	Kaisa Vallavuori	VAS
j	Anne Pentti	KOK	hvj	Markku Tuuna	KOK
j	Esa Vahtera	VIHR	hvj	Jasper Wilenius	VIHR

Lautakunnat 1.6.2019–31.5.2021

Kaupunginvaltuusto 29.4.2019 § 20, 10.6.2019 § 34

Keskusvaalilautakunta

pj	Markku Granlund	KOK
vpj	Mirja Palomäki	SDP
j	Erja Hautala	VIHR
j	Atte Liitola	KESK
j	Kari Outinen	PS
1. vj	Reijo Laakkonen	VAS
2. vj	Alf Nyblom	KD
3. vj	Johanna Niemi	KOK
4. vj	Jonny Henriksson	PS
5. vj	Timo Saario	SDP
6. vj	Seppo Kustonen	KESK
7. vj	Pekka Leinonen	VIHR

Koulutuslautakunta

pj	Jarkko Kanerva	VIHR	hvj	Viljo Mannerjoki	VIHR
vpj	Jussi Tähti	KOK	hvj	Sanni Rantalainen	KOK
j	Minna Eura	PS	hvj	David Mbing	PS
j	Anu Javanainen	SDP	hvj	Johanna Laamanen	SDP
j	Henna Junttila	VIHR	hvj	Aino Haakana	VIHR
j	Outi Kattelus	KOK	hvj	Heikki Niemi	KOK
j	Lauri Pietikäinen	VAS	hvj	Harri Palomäki	VAS
j	Mari Rissanen	KOK	hvj	Nina Saari	KOK
j	Juha Takanen	SDP	hvj	Halil Ekiz	SDP
j	Pasi Vehmanen	KESK	hvj	Elina Koisaari	KESK
j	Hannele Vienonen	SDP	hvj	Noora-Nella Maja	SDP

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

pj	Markus Helenius	SDP	hvj	Veikko Mäkelä	SDP
vpj	Arto Sinkkonen	KOK	hvj	Harri Laine	KOK
j	Irina Koski	KOK	hvj	Julia Plathin-Kankare	KOK
j	Eero Latvala	VIHR	hvj	Viljo Mannerjoki	VIHR
j	Kari Lineri	KOK	hvj	Ilpo Haavisto	KOK
j	Sini Paasikivi	KESK	hvj	Hanna Tuhkio	KESK
j	Joni Rantakallio	PS	hvj	Sari Outinen	PS
j	Sanni Rantalainen	KOK	hvj	Saara Seppälä	KOK
j	Leena Salo	SDP	hvj	Mervi Dahlin	SDP

Ympäristö- ja rakennuslautakunta

pj	Harri Laine	KOK	hvj	Sami Sukoinen	KOK
vpj	Saija Porramo	VIHR	hvj	Leena Haanpää	VIHR
j	Ann-Mari Kymäläinen	SDP	hvj	Satu Aaltonen	SDP
j	Kimmo Mäntysalo	KOK	hvj	Esa Paavola	KOK
j	David Mbing	PS	hvj	Atte Liitola	KESK
j	Marianne Mertsola-Markkanen	KOK	hvj	Merituuli Mattila	KOK
j	Julia Plathin-Kankare	KOK	hvj	Riitta Kemppe	KOK
j	Osmo Salo	SDP	hvj	Veikko Mäkelä	SDP
j	Pekka Sevon	PS	hvj	Timi Teikari	PS

Tekninen lautakunta

pj	Martti Jaanto	KOK	hvj	Juha Haapakoski	KOK
vpj	Eliisa Ansamaa	SDP	hvj	Seija Salminen	SDP
j	Mikko Laaksonen	KOK	hvj	Keijo Maksimainen	KOK
j	Heikki Lindgren	SDP	hvj	Markku Mäkilä	SDP
j	Janne Muikkula	SDP	hvj	Miikka Metsäranta	SDP
j	Elina Mälkiä	VIHR	hvj	Saija Porramo	VIHR
j	Mika Ratilainen	KD	hvj	Reijo Kortelainen	KD
j	Kari Salo	PS	hvj	Minna Eura	PS
j	Kaisa Suovanen	KESK	hvj	Atte Liitola	KESK
j	Anne Tirkkonen	KOK	hvj	Riitta Kemppe	KOK
j	Kaisa Vallavuori	VAS	hvj	Terhi Kärkkäinen	VAS

Teknisen lautakunnan tiejaosto 1.6.2019 – 31.12.2019

Uusi yksityistieläki tuli voimaan 1.1.2019. Tielautakuntien yksityistieläin mukaiset tehtävä lakkaavat siirtymäajan jälkeen 31.12.2019.

pj	Martti Jaanto	KOK	hvj	Keijo Maksimainen	KOK
vpj	Mika Törne	KESK	hvj	Atte Liitola	KESK
j	Minna Eura	PS	hvj	Kari Salo	PS
j	Susanne Hiltunen	KOK	hvj	Anne Tirkkonen	KOK
j	Miikka Metsäranta	SDP	hvj	Tuija Aho	SDP

Sosiaali- ja terveyslautakunta

pj	Elina Salokangas	KOK	hvj	Ari Juvakka	KOK
vpj	Hanna Erjanti	VIHR	hvj	Ilona Lilja-Kurkela	VIHR
j	Jarmo Hyvönen	SDP	hvj	Jarmo Lehtonen	SDP
j	Markku Leivo	KOK	hvj	Anu Saarni	KOK
j	Jaana Malmikare	SDP	hvj	Isabella Hautala	SDP
j	Märta Marjamäki	RKP	hvj	Pia Puhakka	KESK
j	Matti Naavasalo	PS	hvj	Juha Eura	PS
j	Harri Palomäki	VAS	hvj	Teppo Nikulainen	VAS
j	Ville-Veikko Saari	KOK	hvj	Mikko Laaksonen	KOK
j	Marika Tuimala	SDP	hvj	Elina Penttinen	SDP
j	Mika Törne	KESK	hvj	Anita Mäkilä	KD

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaosto

pj	Anu Saarni	KOK	hvj	Ville-Veikko Saari	KOK
vpj	Jarmo Hyvönen	SDP	hvj	Markus Helenius	SDP
j	Erja Hautala	VIHR	hvj	Aino Haakana	VIHR
j	Sari Jokinen	KOK	hvj	Sanni Rantalainen	KOK
j	Markku Leivo	KOK	hvj	Mikko Laaksonen	KOK
j	Åke Nyblom	PS/Sit	hvj	Ari-Pekka Heino	PS
j	Virva Raittola-Lehmuskoski	VAS	hvj	Titta Harju	VAS

Saaristolautakunta

pj	Jari-Antti Hörkkö	KESK	hvj	Heikki Saarinen	KESK
vpj	Anu Saarni	KOK	hvj	Riitta Kemppe	KOK
j	Jari Lumpus	PS	hvj	Henrik Kuustonen	PS
j	Jani Ollikainen	KOK	hvj	Jussi Tähti	KOK
j	Nina Saari	KOK	hvj	Julia Plathin-Kankare	KOK
j	Seija Salminen	SDP	hvj	Johanna Laamanen	SDP
j	Riitta Salokannel	VIHR	hvj	Hanna Erjanti	VIHR
j	Rauno Vääntinen	SDP	hvj	Jarno Mäki	SDP
j	Juha Valtonen	KOK	hvj	Jaana Koskivaara-Coniel	KOK

Tarkastuslautakunta

pj	Anita Saksi	KOK	hvj	Merituuli Mattila	KOK
vpj	Lauri Laine	SDP	hvj	Lasse Uotila	SDP
j	Riitta Alho	SDP	hvj	Marja Nieminen	SDP
j	Tiina Karjalainen	PS	hvj	Marko Jääskeläinen	PS
j	Reijo Laakkonen	VAS	hvj	Virva Raittola-Lehmuskoski	VAS
j	Elina Leino	RKP	hvj	Annika Urpolahti	KESK
j	Pekka Leinonen	VIHR	hvj	Jyrki Heino	VIHR
j	Keijo Maksimainen	KOK	hvj	Olli Kyrki	KOK
j	Mikael Sunell	KOK	hvj	Mika Suurkaulio	KOK

Vaalilautakunta valtuustossa toimitettavia suhteellisia vaaleja varten

toimikausi 1.6.2017–31.5.2021, KV 5.6.2017 § 70

pj	Anita Saksi	KOK	hvj	Juha Haapakoski	KOK
vpj	Kimmo Aho	SDP	hvj	Juha Takanen	SDP
j	Heini Jalkanen	KESK	hvj	Annika Urpolahti	KESK
j	Jarkko Kanerva	VIHR	hvj	Mirva Maine	VIHR
j	Terhi Kärkkäinen	VAS	hvj	Harri Palomäki	VAS

LUOTTAMUSHENKILÖT 24.8.2021-

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 24.8.2021 - 31.5.2023

KV 23.8.2021 § 78

pj	Vilhelm Junnila	PS
1. vpj	Jan Lindström	KOK
2. vpj	Pirjo Maja	SDP
3. vpj	Annika Urpolahti	KESK

Kaupunginhallitus 24.8.2021 -31.5.2023

KV 23.8.2021 § 79

pj	Toni Forsblom	KOK	hvj	Pertti Arvonen	KOK
1. vpj	Matti Naavasalo	PS	hvj	Sari Outinen	PS
2. vpj	Kimmo Aho	SDP	hvj	Markus Helenius	SDP
j	Jari-Antti Hörkkö	KESK	hvj	Samuli Santalahti	KESK
j	Hanna Gustafsson	KOK	hvj	Katie Astin	KOK
j	Sirpa Hagsberg	SDP	hvj	Kaisa Sipponen	SDP
j	Saara Paananen	PS	hvj	Tommy Björkskog	KD
j	Anita Saksi	KOK	hvj	Elina Salokangas	KOK
j	Tero Tavio	KOK	hvj	Anu Saarni	KOK
j	Markku Tuuna	KOK	hvj	Martti Jaanto	KOK
j	Leena Haanpää	VIHR	hvj	Harri Palomäki	VAS

Kaupunginhallituksen kehitys- ja henkilöstöjaosto 24.8. -31.5.2023

KV 23.8.2021 § 79

pj	Kaisa Sipponen	SDP	hvj	Pirjo Maja	SDP
vpj	Samuli Santalahti	KESK	hvj	Jari-Antti Hörkkö	KESK
j	Pertti Arvonen	KOK	hvj	Jan Lindström	KOK
j	Katie Astin	KOK	hvj	Elina Salokangas	KOK
j	Juha Eura	PS	hvj	Kari Salo	PS
j	Hanna Gustafsson	KOK	hvj	Anita Saksi	KOK
j	Janne Muikkula	SDP	hvj	Heikki Lindgren	SDP
j	Sari Outinen	PS	hvj	Kristiina Hinkkanen	PS
j	Mikko Haapala	VIHR	hvj	Kaisa Vallavuori	VAS

Lautakunnat 24.8.2021 -31.5.2023**Keskusvaalilautakunta**

KV 20.9.2021 § 91

Keskusvaalilautakunta 21.9.2021 – 31.5.2023

pj	Markku Granlund	KOK
vpj	Mirja Palomäki	SDP
j	Henna Junttila	VIHR
j	Jari-Pekka Mäntylä	PS
j	Petri Vuorinen	KESK
1. vj	Lumi Sariola	VIHR
2. vj	Mirja Määttänen	KD
3. vj	Anne Linja	KOK
4. vj	Timo Saario	SDP
5. vj	Pekka Sevon	PS
6. vj	Matti Seulanto	KESK
7. vj	Teppo Nikulainen	VAS

Koulutuslautakunta

KV 23.8.2021 § 80

KV 11.10.2021 § 103

KV 15.11.2021 § 117

Koulutuslautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Juha Takanen	SDP	hvj	Teemu Sundqvist	SDP
vpj	Jussi Tähti	KOK	hvj	Lauri Törnström	KOK
j	Tommy Björkskog	KD	hvj	Mika Ratilainen	KD
j	Minna Eura	PS	hvj	Virve Karvinen	PS
j	Isabella Hautala	SDP	hvj	Hannele Vienonen	SDP
j	Ismo Järvi	KOK	hvj	Frans Ekqvist	KOK
j	Teemu Levomäki	KOK	hvj	Janne Noppee	KOK
j	Sanni Rantalainen	KOK	hvj	Satu Haapalainen	KOK
j	Nina Saari	KOK	hvj	Marianne Mertsola-Markkanen	KOK
j	Reetta Tanila-Järvinen	KESK	hvj	Heidi Virkki	KESK
j	Liisa Äikäs	VIHR	hvj	Lumi Sariola	VIHR

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

KV 23.8.2021 § 80

KV 15.11.2021 § 116

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Sami Rantanen	PS	hvj	Mikko Kauppinen	PS
vpj	Markus Helenius	SDP	hvj	Pasi Rytönen	SDP
j	Satu Aaltonen	SDP	hvj	Leena Salo	SDP
j	Sini Paasikivi	KESK	hvj	Miia Söderholm	KESK
j	Otto Lehtonen	KOK	hvj	Mika Porkka	KOK
j	Marianne Mertsola-Markkanen	KOK	hvj	Sari Jokinen	KOK
j	Jutta Schwela	KOK	hvj	Katie Astin	KOK
j	Arto Sinkkonen	KOK	hvj	Timo Aro-Heinilä	KOK
j	Marko Viholainen	SDP	hvj	Lasse Uotila	SDP

Ympäristö- ja rakennuslautakunta

KV 23.8.2021 § 80

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Esa Vahtera	VIHR	hvj	Saija Porramo	VIHR
vpj	Matti Nieminen	KESK	hvj	Olavi Mäkinen	RKP
j	Ann-Mari Kymäläinen	SDP	hvj	Daniela Hanttu	SDP
j	David Mbing	PS	hvj	Lasse Nuutinen	PS
j	Julia Plathin-Kankare	KOK	hvj	Ari Juvakka	KOK
j	Osmo Salo	SDP	hvj	Hannu Viherpuro	SDP
j	Timo Tavio	PS	hvj	Raisa Airola	PS
j	Anja Toivanen	KOK	hvj	Riitta Kemppe	KOK
j	Maria Virta	KOK	hvj	Esa Paavola	KOK

Tekninen lautakunta

KV 23.8.2021 § 80

Tekninen lautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Martti Jaanto	KOK	hvj	Pertti Arvonen	KOK
vpj	Heikki Lindgren	SDP	hvj	Jarno Mäki	SDP
j	Eliisa Ansamaa	SDP	hvj	Leena Salo	SDP
j	Antti Jyväkorpi	KOK	hvj	Mika Nikula	KOK
j	Arto Lehtonen	PS	hvj	Kari Salo	PS
j	Saara Paananen	PS	hvj	Kristiina Hinkkanen	PS
j	Päivi Peltola-Ojala	KOK	hvj	Anne Tirkkonen	KOK
j	Mika Ratilainen	KD	hvj	Anita Mäkilä	KD
j	Kajja Saarni	KOK	hvj	Julia Plathin-Kankare	KOK
j	Kaisa Suovanen	KESK	hvj	Atte Liitola	KESK
j	Eero Latvala	VIHR	hvj	Mikko Haapala	VIHR

Sosiaali- ja terveyslautakunta

KV 23.8.2021 § 80

Sosiaali- ja terveyslautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Elina Salokangas	KOK	hvj	Sami Sukoinen	KOK
vpj	Riku Luoto	SDP	hvj	Jarmo Hyvönen	SDP
j	Elina Bergström	SDP	hvj	Jaana Malmikare	SDP
j	Satu Haapalainen	KOK	hvj	Anu Saarni	KOK
j	Kari Hiltunen	PS	hvj	Sami Rantanen	PS
j	Markku Leivo	KOK	hvj	Konsta Routapohja	KOK
j	Märta Marjamäki	RKP	hvj	Sini Paasikivi	KESK
j	Anita Mäkilä	KD	hvj	Kaisa Nyblom	KD
j	Ville-Veikko Saari	KOK	hvj	Sari Jokinen	KOK
j	Janne Noppee	KOK	hvj	Ari Juvakka	KOK
j	Hanna Erjanti	VIHR	hvj	Liisa Äikäs	VIHR

KV 23.8.2021 § 80,
KV 13.12.2021 § 125

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaosto 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Anu Saarni	KOK	hvj	Sari Jokinen	KOK
vpj	Jarmo Hyvönen	SDP	hvj	Riku Luoto	SDP
j	Elina Bergström	SDP	hvj	Anu Javanainen	SDP
j	Satu Haapalainen	KOK	hvj	Sanni Rantalainen	KOK
j	Miska-Alexander Argillander	KESK	hvj	Märta Marjamäki	RKP
j	Ville-Veikko Saari	KOK	hvj	Konsta Routapohja	KOK
j	Sari Outinen	PS	hvj	Kauko Kojonen	PS

SaaristolautakuntaKV 23.8.2021 § 80,
KV 13.12.2021 § 125

Saaristolautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

pj	Lasse Valtonen	KESK	hvj	Pasi Vehmanen	KESK
vpj	Seija Salminen	SDP	hvj	Terhi Santaluoto	SDP
j	Raisa Airola	PS	hvj	Kristiina Hinkkanen	PS
j	Riitta Kemppe	KOK	hvj	Heidi Mielonen	KOK
j	Jani Laitinen	PS	hvj	Henrik Kuustonen	PS
j	Jani Ollikainen	KOK	hvj	Juha Valtonen	KOK
j	Lauri Pietikäinen	VAS	hvj	Oskari Pikander	VAS
j	Maarit Sainio	KOK	hvj	Anne Tirkkonen	KOK
j	Hannu Viherpuro	SDP	hvj	Jarno Mäki	SDP

Tarkastuslautakunta

KV 23.8.2021 § 80, KV 20.9.2021 § 92

Tarkastuslautakunta 24.8.2021 – 31.5.2023

Huom! kuntalain muutokset voimaan 1.8.2021

Vaalikelpoisuus tarkastuslautakuntaan 75 §

Kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtaja tai sitä vastaavassa asemassa kunnan määräysvallassa olevassa yhteisössä tai säätiössä oleva ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla kaupunginvaltuuston jäseniä (Kuntal. 121.1§).

pj	Heikki Karlsson	KOK	hvj	Keijo Maksimainen	KOK
vpj	Annika Rintamäki	SDP	hvj	Riitta Alho	SDP
j	Jukka-Pekka Aalto	SDP	hvj	Lauri Laine	SDP
j	Jari Engman	PS	hvj	Pekka Spets	PS
j	Seija Lehtonen	KOK	hvj	Kaija Saarni	KOK
j	Meri-Tuuli Mattila	KOK	hvj	Maria Virta	KOK
j	Kimmo Mäntysalo	KOK	hvj	Antti Jyväkorpi	KOK
j	Pia Puhakka	KESK	hvj	Elina Koisaari	KESK
j	Pekka Leinonen	VIHR	hvj	Viljo Mannerjoki	VIHR

Vaalilautakunta valtuustossa toimitettavia suhteellisia vaaleja varten valtuustokaudella 2021 - 2025

KV 23.8.2021 § 77

pj	Juha Haapakoski	KOK	hvj	Anita Saksi	KOK
vpj	Kimmo Aho	SDP	hvj	Juha Takanan	SDP
j	David Mbing	PS	hvj	Sami Rantanen	PS
j	Annika Urpolahhti	KESK	hvj	Reetta Tanila-Järvinen	KESK
j	Leena Haanpää	VIHR	hvj	Elina Mälkiä	VIHR

Yleinen taloudellinen kehitys

Koronapandemian pitkittymisestä ja aaltoilusta huolimatta iskut kansantalouden kasvulukuihin ovat olleet Suomessa lievempiä kuin esimerkiksi finanssikriisin ja 1990-luvun alun lamassa. Bruttokansantuotteen lasku vuonna 2020 jäi huomattavasti pienemmäksi kuin EU-alueella keskimäärin, ja viime vuonna käynnistynyt elpyminen on jatkunut loppuvuonna tasaisesti.

Suomen kansantalous kääntyi huhtikuussa 2021 reippaaseen kasvuun alkuvuoden koronapandemiasta johtuneiden rajoitustoimien ja heikon talouskehityksen jälkeen. Ennakollisten suhdannetietojen mukaan talouskasvu jatkui pirteänä koko loppuvuoden ajan, vaikka aaltoilevat koronatartunnat, joulukuussa käyttöön otetut uudet rajoitustoimet, epävarmuuden lisääntyminen, inflaation kiihtyminen ja kustannuspaineiden nousu jättivät vuoden 2021 lopuksiin kasvulukuihin varmasti vielä jälkensä.

Neljännesvuositulojen perustella on kuitenkin jo selvää, että kansantalouden tuotantoluvut nousivat koronaa edeltävälle tuotannon tasolle jo vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Koronaa edeltävälle kasvu-uralle päästään ennusteiden mukaan vasta myöhemmin.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 alkupuolella hurjaa, sillä jo tuolloin saavutettiin koronapandemiaa edeltävä työllisten määrän taso. Vuosikeskiarvioilla mitattuna työllisyys kasvoi vuoden 2021 aikana 60 000 hengellä ja työllisyysaste oli 72,3 prosenttia.

Kansantalouden kehityksen ei enää arvioidakaan riippuvan niin voimakkaasti koronatartuntojen kehityksestä kuin pandemian alkuketkinä. Koronasta on tullut yksi talouskasvuun vaikuttava tekijä muiden joukossa. Se saattaa kuitenkin lisätä talouskehitykseen liittyvää vaihtelua.

Kuluvan vuoden alussa Suomen talouskasvun ennakoitiin hidastuvan mutta palaavan varsin pian sitä edeltävälle kasvu-uralle. Suhdannelaitosten konsensusennuste BKT:n volyymin kasvuksi kuluvana vuonna nousi tällöin noin kolmen prosentin tuntumaan, mikä on Suomen kansantalouden trendikasvua selvästi ripeämpi tahti. Ukrainan sota kuitenkin puolitti kasvuennusteet – ja tulee vaikuttamaan niihin vastakin, kun sodan moninaiset vaikutukset maailmantalouteen alkavat selvitä.

Lähteet: Kuntaliitto, Minna Punakallio/27.1.2022 ja Kuntarahoitus Q1/2022 suhdanne-ennuste

Vuosi 2020 vahvisti kuntataloutta yleisesti valtion merkittävien koronatukien ansiosta. Myös vuonna 2021 koronasta aiheutuneet kustannukset korvattiin kunnille täysimääräisesti. Kuntatalouden haasteet ovat edessäpäin, sillä vuonna 2019 tilinpäätöksissä näkynyt epätasapaino ei ole pitkällä aikavälillä kadonnut mihinkään. Hyvinvointialueuudistus pienentää kuntataloutta merkittävästi ja heikentää kuntien investointikykyä. Kunnat ovat ison muutokset edessä.

Turun talousalueen kehitys ja kaupungin kannalta tärkeät hankkeet

Varsinais-Suomessa, kuten muuallakaan, talous ei pysähtynyt koronapandemian vuoksi. Eri toimialoja korona kohteli eri tavoin. Työllisyyskehityksessä palattiin pitkälti koronakriisiä edeltäneeseen tilanteeseen. Varsinais-Suomen työllisyysaste lähti vuoden 2021 alussa vahvaan nousuun koronan aiheuttaman kasvun pysähtymisen jälkeen. Varsinais-Suomen työ- ja elinkeinotoimistossa oli joulukuun 2021 lopussa 22 400 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä väheni vuoden 2020 joulukuusta 8 400 henkilöä eli 27 %. Myös lomautettujen määrä aleni 6 600 (74 %) henkilöä verrattuna vuoteen 2020.

ELY-keskuksen julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun 2021 lopussa Varsinais-Suomessa 9,8 % eli 3,7 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa (10,5 %). Pitkäaikaistyöttömyyskin kääntyi hitaaseen laskuun elokuun aikana.

Varsinais-Suomessa väestönkasvu on kiihtynyt koronapandemian aikana. Syntyvyys sekä muuttovoitto koti- ja ulkomailta olivat molemmat maakunnassa nousussa. Vetovoima Varsinais-Suomeen on vahvaa.

Neste Oyj ilmoitti vuoden lopussa sulkevansa Naantalın jalostamon maaliskuun 2021 loppuun mennessä. Tämä päätöksen vaikutukset työllisyyteen ja aluetalouteen ovat suuret. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä Nesteen laajalle teollisuusalueelle on kuitenkin mahdollista luoda uutta teollisuutta. Nesteen jalostamotoiminnan loppuminen jättää merkittävän aukon Naantalın tulorahoitukseen, jonka johdosta taloussuunnitelmassa 2022-2025 sisältää toimenpiteitä tasapainon saavuttamiseksi.

Talonrakennustoiminnassa tilanne pysyi kohtuullisen hyvänä Turun seudulla. Materiaalipula sekä inflaatio nostaa rakentamisen hintaa.

Kaupungin tärkein edunvalvontahanke on ollut viime vuosien aikana E18 Turun kehätien parantamishanke, ja se eteni vuonna 2021 tiesuunnitelman laatimisvaiheeseen.

Asuntomessujen järjestäminen Luonnonmaan saarella vuonna 2022 on merkittävimpiä kaupungin kehityshankkeita. Hanke on edistynyt aikataulussa, ja hankkeesta odotetaan pitkäaikasta hyötyä sekä väestökehitykseen että elinkeinoelämään.

Turun kaupunkiseudun kuntayhteistyö osoitti vuoden 2021 aikana tiivistymisen merkkejä. Seudullisen yhteistyön rakentamista ja seudullisen kuntayhtymän perustamista on valmisteltu loppuvuoden 2021 aikana Turun, Raision, Naantalın, Kaarinan, Liedon ja Ruskon kesken

Matkailun osalta yhteistyö on käynnistynyt Turun, Paraisten ja Naantali kaupunkien kesken.

Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Alkuperäisen talousarvion toimintakate oli -106,6 miljoonaa euroa ja toteutunut toimintakate oli -100,3 miljoonaa euroa eli 6,2 miljoonaa euroa talousarviota pienempi. Toimintakatteeseen vaikuttavat varsinaisen toiminnan tulot ja menot eli mukana eivät ole verorahoitus (= verotulot ja valtionosuudet), rahoituserät eivätkä poistot.

Toimintakatteen muutoksen keskeiset tekijät verrattuna alkuperäiseen talousarvioon:

- toimintatuotot ylittyivät 8,1 miljoonaa euroa (myyntituotot +2,3 milj. eur, maksutuotot -0,2 milj. eur, tuet ja avustukset +3,3 milj. eur, muut toimintatuotot +2,7 milj. eur)
- valmistus omaan käyttöön ylittyi 0,1 miljoonaa euroa
- toimintamenot ylittyivät 1,9 milj. eur (henkilöstömenot +0,7 milj. eur, palvelujen ostot +0,2 milj. eur, aineet ja tarvikkeet +0,2 milj. eur, avustukset +0,6 milj. eur, muut kulut +0,2 milj. euroa).

Moni asia sekä tulo- että menopuolella toteutui paremmin kuin talousarviossa ennakoitiin. Tulopuolella myyntituloissa näkyy poikkeuksellinen sähkön hinnan kehitys, eli sähkön myynti tuotti tuloa nettona 1,2 miljoonaa euroa, kun aiempina vuosina sen tuotto on ollut tappion puolella. Maksutuotoissa näkyy 1.7.2021 voimaan tulleen asiakasmaksulain vaikutukset. Se pienensi saatavia tuloja, vaikka se muutti myös rahaliikennettä mm. omavastuiden osalta kaupungin kautta toimivaksi. Avustuksissa on mukana koronapandemian vuoksi maksettuja avustuksia sosiaali- ja terveystoimen osalta 2,5 miljoonaa euroa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä avustuksia sekä hankkeisiin että koronan jälkiseurausten hoitamiseen 0,7 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuuden myyntituotot ylittyivät 2,6 milj. euroa. Tavoite oli saada siitä 1,5 miljoonan euron tulot, mutta vilkkaan kysynnän vuoksi tuloa kertyi ennätykselliset 4,1 miljoonaa euroa.

Menopuolella henkilöstömenot ylittivät talousarvion 0,7 miljoonaa euroa, joka sisältää koronapandemian hoidosta aiheutuneita lisäkustannuksia, hankerahoituksella rahoitettua lisäresurssia sivistystoimessa sekä joidenkin toimintojen kasvaneita sijaiskustannuksia. Palvelujen ostot olisivat ylittyneet reilummin, jos Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin laskutus ei olisi jäänyt alle talousarvion 2,7 miljoonaa euroa. Talousarviossa lisättiin erikoissairaanhoidon ostoon sairaanhoitopiiriltä 7,2% heidän antamansa budjetointiohjeen mukaisesti. Tähän vaikutti palveluiden käytön kova kasvu vuonna 2019. Vuonna 2021 palvelujen käyttö oli kuitenkin vähäisempää, ja käyttämättä jäi 1,7 miljoonaa euroa ko. määrärahasta. Lisäksi sairaanhoitopiiri palautti hyvän tuloksensa johdosta jäsenkunnille yhteensä 26 milj. euroa, josta Naantalin osuus oli 1,0 miljoonaa euroa. Aineet ja tarvikkeet ylittyivät hieman, samoin avustukset sekä muut kulut. Koronapandemian vaikutuksia toimintaa ja talouteen on käsitelty omassa kappaleessaan myöhemmin.

Alkuperäisen talousarvion tilikauden tulos oli -0,4 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä tilikauden tulos on +9,6 miljoonaa euroa, josta on jo rahoitusosassa vähennetty pakollinen varaus 1,0 milj. euroa. Keskeiset toteutumista selittävät tekijät edellä kuvatun toimintakatteen muutosten lisäksi ovat seuraavat:

- verotulot toteutuivat peräti 5,2 miljoonaa euroa yli talousarvion. Verotuloissa on mukana yhteisöveron 10 %-yksikön korotus, josta päätettiin koronatukitoimena. Tämän vaikutus on 2,5 miljoonaa euroa. Talousarviovaiheessa verotulot arvioitiin hyvin varovasti koronapandemian vuoksi.
- valtionosuudet ja verotulokompensaatiot toteutuivat 0,3 miljoonaa euroa yli talousarvion

- Suunnitelmapoistot olivat 0,4 miljoonaa euroa budjetoitua suuremmat. Lisäksi tehtiin kertapoistoja kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti, sekä kohteista jotka on purettu, yhteensä 0,3 miljoonaa euroa
- muissa rahoituskuluissa näkyy pakollinen varaus 1,0 miljoonaa euroa, joka johtuu lainasalkun ylisuojaustilanteesta. 31.12.2021 kaupungilla on lainaa 12,0 miljoonaa euroa ja lainasalkun suojaukseen tarkoitettuja koronvaihtosopimuksia 22,0 miljoonaa euroa. Varaus tehtiin, koska ylisuojaustilanne jatkuu alkuperäisistä talousarviosta poiketen. Mikäli talousarvio olisi toteutunut, lainamäärä olisi vuoden lopussa ollut 25,8 miljoonaa euroa ja siten ylisuojaustilanne olisi poistunut. Pakollisen varauksen suuruus on 10,0 miljoonan euron koronvaihtosopimuksen markkina-arvon 31.12.2021 suuruinen. Pakollista varausta puretaan sen mukaan, kun ylisuojaustilanne poistuu. Purkamisen parantaa ko. tilikauden tuloista.

Tilikauden tuloksen jälkeen näkyy poistoeron vähennys 66 718 euroa, joka on kahden hankkeen suunniteltu, pitkäaikainen vapaaehtoisen varauksen vähennys.

Lisäksi vuoden 2021 tilinpäätöksessä tehdään uusi vapaaehtoinen varaus, yhteensä 7,3 miljoonaa euroa.

”Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksessä saadaan tehdä investointi-, toiminta- tai muu sellainen verotusperusteinen varaus (KPL 5:15 §). Kunnassa tulee kysymykseen investointivaraus, joka saadaan tehdä pysyvien vastaavien vastaista hankintamenoa varten, vaikka varauksen tekemiseen ei olisi kirjanpitolaissa tarkoitettua verotusperusteista syytä. Investointivarauksen avulla kunta voi varautua tulevana vuosina tehtävään kuntatalouden kannalta merkittävään investointiin keräämällä sitä varten tuloja etukäteen. Investointivaruksella katettava kohde on yksilöitävä kunnan taloussuunnitelmassa. Vaikka kirjanpitolaki ei edellytäkään varauksen yksilöimistä hankekohtaisesti, hyvän kirjanpitotavan mukaisena voidaan pitää sitä, että investointivarausten tekeminen on suhteutettu lähivuosien investointisuunnitelmiin.” (Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto 2016)

Vapaaehtoisten varausten tekeminen tulee harkita erityisen huolellisesti. Perusteet vapaaehtoisen varauksen tekemiselle vuoden 2021 tilinpäätöksessä ovat poikkeukselliset käyttöomaisuuden myyntitulot sekä muut kertaluonteiset tulot, sekä tulevaisuuden mittava investointiohjelma, jonka vaikutuksia tulevien vuosien käyttötalouteen pyritään varauksella helpottamaan.

Vapaaehtoinen varaus on sidottava suunniteltuihin investointihankkeisiin. Nämä investointihankkeet on esitetty vuoden 2022-2025 investointisuunnitelmassa ja ne ovat seuraavat:

- Särkängsalmen kevyen liikenteen järjestelyt, toteutusaika 2022, kustannusarvio 1,5 miljoonaa euroa. Varausta kohdistetaan tähän 1,3 miljoonaa euroa.
- Kalevanniemen oppimiskylät, toteutusaika 2023-2026, kustannusarvio 6,6 miljoonaa euroa. Varausta kohdistetaan tähän hankkeeseen 6,0 miljoonaa euroa.

Vapaaehtoiset varaukset alkavat purkautua, kun hankkeet valmistuvat, ja purkamisen tahti on sama kuin ko. hankkeen poistosuunnitelma. Siltarakenteiden osalta poistotapa on 25% menojäännöspoisto, rakennusten osalta 30 vuoden tasapoisto. Vapaaehtoisen varauksen purku keventää investointien poistojen vaikutusta, vaikka näkyikin omalla ”poistoeron vähennys” -rivillä tilikauden tulos-rivin jälkeen. Varauksen purku parantaa vuosittain tilikauden yli-/alijäämää koko poistoajan.

Investointimenot olivat alkuperäisessä talousarviossa 17,6 miljoonaa euroa ja rahoituslaskelman mukainen toteutuma 16,9 miljoonaa euroa.

Hallintopalvelujen ulkoinen toimintakate oli 2,9 miljoonaa euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa, suurimpana tekijänä muiden toimintatuottojen 2,6 miljoonaa euroa suurempi toteutuma. Tämä muodostui käyttöomaisuuden luovutustuloista, jotka olivat yhteensä 4,1 miljoonaa euroa. Menot toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti, ainoastaan palveluostot jäivät 0,2 milj. euroa alle alkuperäisen talousarvion.

Sosiaali- ja terveystalouden toimintakate oli 2,1 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Tulot ylittivät 3,2 miljoonaa euroa ja menot ylittivät 1,1 miljoonaa euroa. Koronatuot maksettiin pääosin valtionavustuksina hakemuksesta ja näitä kertyi yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot ylittivät muutetun talousarvion 0,8 miljoonaa euroa ja ostopalvelukustannukset alittivat 0,2 miljoonaa euroa. Ostopalvelujen ylitys olisi ollut huomattava ilman erikoissairaanhoidon kustannusten jäämistä 2,7 miljoonaa euroa alle talousarvion. Palvelujen käyttö jäi alle talousarvion 1,7 miljoonaa euroa, ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri palautti jäsenkunnilleen yhteensä 26,0 miljoonaa euroa, josta Naantalin osuus oli 1,0 miljoonaa euroa.

Sivistyspalvelujen toimintakate on 0,1 miljoonaa euroa huonompi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Tuotot ylittivät 0,3 miljoonaa euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Suurin muutos talousarvioon verrattuna on avustusten suuri määrä. OKM jakoi koronan jälkihoitoon valtionavustuksia, joita saatiin 0,7 miljoonaa euroa. Menot ylittivät 0,4 miljoonaa euroa alkuperäisestä talousarviosta. Henkilöstömenot ylittivät 0,3 miljoonaa euroa ja materiaalimenot ylittivät 0,3 milj. euroa.

Teknisten palvelujen (ml. taseyksiköt) toimintakate oli 2,2 miljoonaa euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Tuotot ylittivät 1,9 miljoonaa euroa ja menot alittivat 0,3 miljoonaa euroa. Tilalaitoksen toimintakate oli 0,1 milj. euroa talousarviota parempi ja vesilaitoksen 0,2 milj. euroa talousarviota parempi.

Rahoitus toteutui kokonaisuutena pitkälti talousarvion mukaisesti. Korkotaso on ollut miinusmerkkinen koko vuoden, mutta kuitenkin korkeampi kuin vuonna 2020.

Keskikorko kuukausittaiselle keskimääräiselle rahoitukselle on koko vuoden aikana ollut 4,84 %. Kaksi pitkäaikaista olemassa olevaa koronvaihotosopimusta nostaa tällä hetkellä kokonaiskorkotasoa, ja lainasalkun ylisuojauksen vuoksi on tehty 1,0 miljoonan euron pakollinen varaus muihin rahoituskuluihin. Varaus purkautuu, kun ylisuojaustilanne poistuu ja parantaa ko. vuoden tulosta.

Koronapandemiasta aiheutuneet muutokset tuloihin ja menoihin

Toinen koronavuosi näkyi usealla toimialalla. Monesti muuttuneet rajoitustoimet aiheuttivat aina toimenpiteitä kaupungin palveluissa ja niiden järjestämisessä.

Sosiaali- ja terveystoimea kuormitti valtakunnallisen strategian mukainen testaus, rokottaminen ja jäljittäminen. Lisäksi huolehdittiin Naantalin sataman vaatimista maahantulon terveysturvallisuustoimista. Kustannuksia näistä aiheutui 2,5 miljoonaa euroa, ja niitä kattamaan saatiin vastaavan suuruinen valtionavustus. Lisäksi eri toiminnoissa suojautuminen sekä sijaiskustannukset henkilöstön poissaolojen vuoksi aiheutti lisäkustannuksia mutta myös lisää työtä.

Sivistystoimessa korona aiheutti sekä tulojen että menojen kasvua. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi kaikkiaan 0,7 milj. euroa erilaisia avustuksia koronan vaikutusten hoitoon. Avustuksilla palkattiin pääsääntöisesti uutta henkilöstöä, joten vastaavat kulut löytyvät menopuolelta. Tulot jäivät saamatta toiminnasta, jota ei voitu rajoitustoimien vuoksi järjestää.

Teknisessä toimessa (ml. taseyksiköt) korona aiheutti tulonmenetyksiä (vuokrahuojennukset) sekä kustannusten nousua. Kustannuksia lisäsi etenkin suojautuminen, lisääntynyt tarve siivoukseen ja siihen liittyneet tarvikkeet.

Koronatuot valtiolta

Vuodesta 2020 poiketen valtion koronatuot myönnettiin vuonna 2021 suurelta osin kustannusten perusteella ja hakemuksesta, ja ne näkyvät toimintatuotoissa avustuksina. Merkittävä osuus koronatuota saatiin myös yhteisöveron 10 prosenttiyksikön korotuksena. Sen sijaan

valtionosuuksina saatiin +0,2 miljoonaa euroa, josta vähennettiin vuonna 2020 maksettua veronmaksulykkäysten kompensatiota 0,3 miljoonaa euroa.

Alla on taulukko vuoden 2020 ja 2021 koronatuista ja niiden eroista:

Koronapandemiasta johtuneet valtion tuet, €	2020	2021
Peruspalvelujen valtionosuuden lisäys	5 289 476	174 298
10 %-yksikköä korotettu osuus yhteisöverosta	2 091 598	2 504 446
veronmaksulykkäysten kompensatio	449 439	-345 423
sosiaali- ja terveystoimen saamat valtionavustukset		2 490 000
sivistystoimen saamat valtionavustukset	200 000	717 277
yhteensä	8 030 513	5 540 598
Lisäksi joukkoliikenteen suora tuki vuonna 2021/Naantalin osuus		137 744

Naantalin kaupungin tulokseen vaikutti myös epäsuorasti eri yhteistyömuotojen saamat valtion koronatuot. Ilman näitä tukia vähentyneiden tulojen korvaaminen olisi tullut kuntien maksettavaksi.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Selvitys määrärahojen toteutumisesta ja käsittelemättömistä ylityksistä on tilinpäätöksen liitteessä ”Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta”. Sitovuustaso on käyttötaloudessa tulosalueiden toimintakate ja investoinneissa hankkeen määrärahat. Koosteen määrärahoissa on otettu huomioon valtuuston hyväksymät talousarviomuutokset sekä muut, täytäntöönpanomääräyksiin tai talousarvion sisältöön perustuvat muutokset. Toteutumisvertailussa ylityksiä on käyttötaloudessa yhteensä 7 092 617,37 euroa ja investoinneissa yhteensä 878 789,34 euroa.

Käsittelemättömät ylitykset esitetään hyväksyttäväksi tilinpäätöksen osana.

Toimielinten selvitykset toiminnan sisällöstä ja tavoitteiden toteutumisesta ovat tulosalue- tai investointikohtaisessa toteutumisvertailussa.

Kaupungin henkilöstö

Henkilöstökertomuksen mukaan Naantalin kaupungilla työskenteli vuoden 2021 lopussa yhteensä 993 (1005) vakituista viran- tai toimenhaltijaa. Määräaikaista henkilökuntaa oli 292 (288). Vakanssien määrät 31.12.2021 olivat talousarvion 2022 mukaan seuraavat: virkoja 317 ja toimia 756 ml. tuntipalkkaiset, yhteensä 1 073 (1 067).

Henkilöstöasioita tarkastellaan yksityiskohtaisemmin henkilöstökertomuksessa.

Vuoden 2021 tuloslaskelman mukaiset ”Palkat ja palkkiot” olivat 47,6 miljoonaa euroa (2020 44,9). Luku kattaa myös taseyksiköt.

Henkilöstömenot, milj. euroa ja muutos-%

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2020	2021
51,7	53,4	54,6	53,5	52,6	51,7	50,7	52,4	54,8	56,4	59,5
4,0	3,3	2,2	-1,9	-1,7	-1,6	-2,0	3,3	4,6	2,9	5,5

*) ilman investointipalkkojen kirjauskäytännön muutosta henkilöstömenojen muutosprosentti oli 3,9 %

Ympäristötekijät

Kaupunki ei seuraa kirjanpidossa ympäristökuluja tai -tuottoja erikseen vaan ne sisältyvät toiminnoittain menoihin ja tuloihin.

Naantalin kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.3.2020 § 20 kaupungin ympäristöohjelman vuosille 2020–2024. Ohjelman strategiset tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät ilmastonmuutoksen hillintään, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, Saaristomeren tilan parantamiseen ja kestäväen kehityksen periaatteiden mukaiseen toimintaan. Yksittäisten toimenpiteiden toteutusta seurataan tilinpäätöksessä hallintokunnittain.

Kaupunki on liittynyt vuonna 2021 Suomen ympäristökeskuksen koordinoimaan *Kohti hiili-neutraalia kuntaa* (HINKU)-verkostoon, jossa tavoitellaan 80 prosentin päästövähennyksiä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Kaupungin osallistuminen muihin ylikunnallisiin ympäristöhankkeisiin on selostettu ympäristösuojelun tulosalueella.

Naantalin alueella kiinteistöjen jätehuollon järjestää Lounais-Suomen Jätehuolto Oy.

Kaupunki ostaa kunnalliseen viemäriin päätyvien jätevesien puhdistuspalvelut Turun Seudun Puhdistamo Oy:ltä ollen samalla yhtiön osakkaana.

Kaupungilla on hoidossaan entinen Isosuon kaatopaikka. Lounais-Suomen Jätehuolto Oy on lopettanut kaatopaikan jälkihoitoon tarvittavien varojen keräämisen sen kaatopaikkaomistajakunnilta.

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n ja Salon Kaukolämpö Oy:n perustama energiayhtiö Lounavoima Oy on rakennuttanut Salon Korvenmäkeen ekovoimalaitoksen, jossa hyödynnetään lähienergiaksi asukkaille ja yrityksille Lounais-Suomen Jätehuollon alueen kierrätyskelvotonta polttokelpoista jätettä. Laitos on vihitty käyttöön 17. marraskuuta 2021. Ekovoimalaitos korvaa perusenergian tuotannossa fossiilisia polttoaineita, mikä tekee energiasta aiempaa ympäristöystävällisempää.

Turun Seudun Energiatuotanto Oy, jossa kaupunki on osakkaana, on rakennuttanut uuden monipolttoainevoimalan, jonka käyttöönotto tapahtui loppuvuodesta 2017. Uuden voimalan yksi tavoite on lisätä uusiutuvan energian käyttöä. Voimalaitoksella on otettu käyttöön savu kaasulauhdutin, joka parantaa voimalaitoksen hyötysuhdetta.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin yhdeksän edellistä tilinpäätöstä ovat olleet ylijäämäisiä. Velkamäärä on alhainen ja selvästi pienempi kuin kunnissa keskimäärin.

Kaupungin tuloveroprosentti vuodelle 2021 oli 19,00 % eli sama kuin 2020. Kiinteistöveroprosentit olivat niin ikään samat kuin 2020.

Kaupungin kyky huolehtia talouden tasapainosta ja toteuttaa suunnitellut investoinnit olivat 2021 hyvät. 1.1.2023 toteutuva hyvinvointialueuudistus kuitenkin pienentää kaikkien kuntien, myös Naantalin, kokonaistaloutta. Lisäksi Neste Oyj:n öljynjalostustoiminnan lopettamisella on merkittävä vaikutus Naantalin saamiin yhteisöverotuloihin. Toiminta- ja taloussuunnitelman 2022 – 2025 mukaan kaupungilla on mahdollisuudet toteuttaa suunnitelmakauden mittavat, 63,1 miljoonan euron suuruiset bruttoinvestoinnit siten, että velkamäärän lisäys pysyy kohtuullisena. Tämä vaatii kuitenkin olemassa olevan suunnitelman mukaan toimenpiteitä menojen sopeuttamiseksi ja tulopohjan vahvistamiseksi.

Positiivisesta väestökehityksestä tulee myös huolehtia, ja tämä on haastavaa olemassa olevan ikärakenteen ja sitä kautta luonnollisen väestönkasvun negatiivisuuden vuoksi. Väestönkasvu edellyttää vahvaa muuttoliikettä Naantaliin. Maailmaa ja rahamarkkinoita heiluttaa Ukrainan sota, jonka seuraukset ovat vielä arvaamattomia. Pitkien korkojen on alkuvuonna 2022 ennakoitu lähtevän hiljalleen nousuun, mutta lyhyisiin korkoihin ei ennakoida nopeaa nousua. Korkoriskin ennakoidaan pysyvän hallinnassa lainamäärän kasvusta huolimatta.

Kaupunki on varautunut siihen, että ”koronan varjo on pitkä”, ja sen jälkihoito jatkuu vielä useamman vuoden. Valtio on luvannut korvata kuntien suorat, koronasta aiheutuvat kustannukset, joita syntyy vielä vuonna 2022. Valtion talousarviossa ei kuitenkaan ole varattuna määrärahaa tätä varten. Koronan jälkihoidon kustannukset eivät sen sijaan ole suoraan osoitettavissa koronasta johtuviksi, ja siksi ne jäävät todennäköisesti kuntien kustannettavaksi.

Verotulojen kehitys on ollut parempaa kuin on ennakoitu, mutta suuri osa verotulojen kasvusta on johtunut yhteisöveron 10 %-yksikköä suuremmasta kuntaosuudesta. Vuonna 2022 tämä kuntien koronatukena saama yhteisövero-osuus poistuu, ja sen jättämä aukko tuloihin pitäisi paikata kunnallisveron kasvulla. Tähän sisältyy riski, koska vuoden 2021 kunnallisveron kasvu oli melko vaatimatonta. Epävarmuus talouden ennustamisessa jatkuu ainakin vuonna 2022 ja mahdollisesti pidempäänkin.

Vuonna 2021 toteutunut suunnitelman mukaisten poistojen taso on lähes vuoden 2022 talousarviossa arvioitujen poistojen suuruisen, joten vuoden 2022 poistot toteutunevat suurempina kuin talousarviossa on ennakoitu. Poistotaso kasvaa mittavan investointiohjelman myötä koko suunnitelmakauden.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Vaikka vuosi 2021 meni taloudellisesti paremmin kuin odotettiin, koronapandemia jatkuu edelleen ja sen jälkihoito jatkuu vielä vuosia. Uutena merkittävänä epävarmuustekijänä tuli helmikuussa 2022 alkanut sota Ukrainassa. Se voi johtaa pakolaisaaltoon ja erilaisiin talousvaikutuksiin. Talouden tulevan kehityksen ennustamiseen ja arviointiin sisältyy epävarmuustekijöitä. Lisäksi ammattitaitoisen henkilöstön saaminen vapaisiin vakansseihin on vaikeutunut lyhyessä ajassa entisestään ja tulee olemaan jatkossakin suuri haaste.

1.1.2023 toteutuva hyvinvointialueuudistus muuttaa merkittävästi kaupungin toimintaa ja talouden kokoluokkaa. Lisäksi se tuo uusia rajapintoja kuntien ja hyvinvointialueen väliin. Sen johdosta on mietittävä, mitä Naantalın kaupunki on ja miten se toimii uudistuksen jälkeen. Pohdintaa tehdään parhaillaan uuden strategian valmisteluprosessissa.

Ikääntyneiden määrän kasvu näkyy hoito- ja vanhuspalvelutarpeen voimakkaana kasvuna ja sen edellyttämiä lisäpanostuksia on tehty suunnitelmallisesti vuosittain. Vuodesta 2023 näiden palvelujen järjestäminen siirtyy Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle.

Neste Oyj lopetti öljynjalostamotoiminnan Naantalissa maaliskuussa 2021. Toiminnoista jäi jäljelle satama- ja terminaalityötoimintoja. Suuren tuotantolaitoksen poistuminen aiheuttaa kaupungille tulovero- ja yhteisöveromenetyksiä. Tuloveron osalta vaikutus näkyy jo vuonna 2021, ja se jäi pelättyä pienemmäksi. Yhteisöveron osalta vaikutus alkaa vuonna 2023, ja ne ovat merkittävät kaupungin talouteen. Lisäksi jalostamo on ollut suuri veden käyttäjä, ja se on jo aiheuttanut toimenpiteitä vesitaksaan.

Verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen viiveen vuoksi mahdolliset nousut ja lasut näissä tekijöissä (verotulot ja valtionosuuden tasaus) voivat osua samoille vuosille. Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset mm. verotulotasauksiin ovat vielä hämärän peitossa. Myös kiinteistöveroä koskeva uudistus on vireillä, ja sen vaikutuksia kiinteistöverotuloihin ei ole vielä arvoitu.

Kaupungin asukaskohtainen velkamäärä 31.12.2021 pienentyi vuoden takaisesta 3,0 milj. euroa ja se on merkittävästi pienempi kuin kunnissa keskimäärin. Kaupungin korkoriskiä ei voida pitää kovin suurena kaupungin taloudellinen kantokyky huomioon ottaen, vaikka voimassa olevan investointisuunnitelman rahoitustarve todennäköisesti ylittää merkittävästi poistorahotuksen tason. Taloussuunnittelun ydintehtävä on hallita kaupungin kokonaistalous.

Tiedossa ei ole sellaisia vahinkoriskejä, jotka poikkeaisivat noin 20 000 asukkaan kuntien ta-
vanomaisesta tilanteesta.

Kaupungin saataviin sisältyy noin 1,1 miljoonan euron erääntyneet saatavat, joille on kiinni-
tysvakuus. Kyseinen yritys on yrityssaneerauksessa.

Asfalttikartellikorvauksesta on verottajalta saatu vaatimus maksaa arvonlisäveroja 28 618,18
euroa + viivästyskorkoja. Asiaan on haettu muutosta, ja sen käsittely on kesken tällä hetkellä
korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Sosiaalitoimen sijoitusten kustannusvastuista on hallinto-oikeuden käsittelyssä useita kuntien
välisiä riita-asioita. Kussakin tapauksessa taloudellinen merkitys on suuri riippumatta siitä,
onko Naantali asiassa kantajana vai vastaajana.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan organisointi

Sisäistä valvontaa suoritetaan johtamiskäytäntöjen osana, jolloin johto seuraa esimerkiksi
määrärahojen käyttöä, erilaisten rakentamis- ja muiden suunnitelmien laadintaa ja päätösten
toimeenpanoa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa ei havaittu tilikauden aikana puut-
teita.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kaupunginhallitus seuraa koko kaupungin osalta taloutta ja rahaliikennettä kuukausittain. En-
nusteet koko kaupungin kehityksestä laaditaan kvartaaleittain (maaliskuun, kesäkuun ja syys-
kuun lopun tilanteesta), ja ne toimitetaan kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Kesäkuun lopun ti-
lanteen raportti on laajempi osavuosisikatsaus, johon liitetään myös tytäryhteisöjen tiedot kulu-
vasta vuodesta ja ennuste koko vuoden kehityksestä. Lisäksi toimialojen johtoryhmät tekevät
omaehtoista seurantaa.

Riskienhallinnan järjestäminen

Voimassaolevan vakuutus sopimuksen osana on edellytetty, että sopimuskauden aikana teh-
dään yhteistyönä kaupungin riskianalyysia ja sen päivitystä. Riskianalyysin tavoitteena ei ole
projektiluontoinen työ vaan saada riskianalyysin päivittäminen osaksi kunkin toimialan ja yk-
sikön vuosirutiinia sekä päivittää arviot aina merkittävän toimintaympäristön muutoksen pe-
rusteella. Riskianalyysin laadintaa pyritään kehittämään työvälineiden osalta helpommaksi.

Riskienhallinnan organisoitumista järjesteltiin uudelleen vuoden 2021 alussa. Kaupunginjoht-
ajan päätöksellä asetettiin tietoturva- ja tietosuojaryhmä, joka korvaa aikaisemman tietotur-
vatyöryhmän. Lisäksi kaupunginjohtajan johtoryhmä toimii jatkossa kaupungin riskienhallin-
nan johtoryhmänä. Kaupungin riskienhallintapolitiikka on hyväksytty kaupunginhallituksessa
syksyllä 2014. Riskienhallintapolitiikka on tarkoitus päivittää vuoden 2022 aikana.

Toimialat ovat suorittaneet riskienhallinnan tilan itsearvioinnin. Yhteenvedon perusteella voi-
daan sanoa riskienhallinnan tilan olevan edellisvuoden tasolla.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tiedossa ei ole omaisuuskohteita, joiden hankinnan tai luovutuksen yhteydessä voisi syntyä
menetyksiä. Tiedossa ei ole myöskään syitä, joiden perusteella niiden arvo tai käyttöarvo

alenisi tavanomaista enemmän lähitulevaisuudessa tai syitä, joiden perusteella kaupunki voisi joutua korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen.

Hyvinvointialueuudistuksessa luovutetaan irtainta omaisuutta korvauksetta hyvinvointialueelle.

Sopimustoiminta

Ohje sopimusjohtamisen ja sopimushallinnan järjestämisestä on hyväksytty kaupunginhallituksessa 2017. Uusi sopimushallinnan sovellus on otettu käyttöön ja vanhojen sopimusten siirto uuteen järjestelmään on käynnissä.

Kaupungin sopimushallinnassa on jokaisella sopimuksella vastuuhenkilö ja sopimushallintaan on mahdollista laittaa vastuuhenkilölle hälytys, mikäli sopimus edellyttää reagointia esimerkiksi tietyn päivämäärän suhteen.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäistä tarkastusta suorittaa controller kaupunginjohtajan alaisuudessa ja työsuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus. Controller avustaa konsernijohtoa kaupunkikonsernin toiminnan seurannassa.

Controller raportoi kerran vuodessa kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle tarkastuksen tulokset. Raportti sisältää merkittävimmät havainnot.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Talousarvion mukaisen tuloksen muuttumiseen vaikuttaneet keskeiset tekijät on kuvattu edellä kappaleessa ”Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa”.

Taulukko sisältää kaupungin ja taseyksiköiden luvut ilman sisäisiä ja keskinäisiä eriä. Eriytetyt tulos- ja rahoituslaskelmat sekä taseet esitetään erikseen jäljempänä toimintakertomuksessa.

KAUPUNKI YHTEENSÄ		
TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
1 000 euroa	2021	2020
Toimintatuotot	32 415	23 664
Valmistus omaan käyttöön	723	689
Toimintakulut	-133 475	-125 278
Toimintakate	-100 337	-100 926
Verotulot	100 244	95 201
Valtionosuudet	19 009	22 927
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	745	728
Muut rahoitustuotot	1 560	1 525
Korkokulut	-608	-475
Muut rahoituskulut	-1 028	0
Vuosikate	19 584	18 981
Poistot ja arvonalentumiset	-9 935	-8 783
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	9 650	10 198
Tilinpäätössiirrot	-7 233	67
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	2 416	10 264
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut, %:a	24,4	19,0
Vuosikate / poistot, %:a	197,1	216,1
Vuosikate, euroa / asukas	969	977
Asukasmäärä	19 579	19 427

Asukasmäärä 2021 on ennakkoväkiluku. Aiempien vuosien luvut Tilastokeskuksen julkaisemia vuoden viimeisen päivän lukuja.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Verotulot toteutuvat 5,2 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Kunnallisveron kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli maltillista, mutta yhteisövero toteutui 3,0 miljoonaa euroa talousarviota suurempana. Yhteisöveroa tilitettiin kunnille kuitenkin 10%-yksikköä normaalia tasoa enemmän valtion koronatukena kuten myös vuonna 2020, ja sen vaikutus vuonna 2021 oli 2,5 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 yhteisöverotilityksissä palataan normaalille tasolle.

Kiinteistöveron osalta siirryttiin ns. joustavaan valmistumiseen vuonna 2020, jonka seurauksena osa vuoden 2020 kiinteistöverotuloista siirtyi tilitettäväksi vasta vuoden 2021 puolella. Sama tilitysrytmi jatkuu myös seuraavina vuosina. Kiinteistöverojen suuruusluokka on siis ennallaan, mutta tilitysmuutosten vuoksi sen määrä vuosina 2020 ja 2021 vaihtelee. Uudisrakentaminen tulee nostamaan kiinteistöveron tasoa hieman. Tärkeää kiinteistöveron kertymisen kannalta on myös se, että kiinteistörekisteritiedot ovat kunnossa.

Verotulojen toteutuminen, t€						
	TP2019	TP2020	TA2021	TP2021	ero TA21/TP21	kasvu% TP20/TP21
Kunnallisvero	74 045	78 672	77 404	79 344	1 940	2,5
Yhteisövero	9 947	10 309	10 930	13 954	3 024	35,3
Kiinteistövero	6 786	6 219	6 745	6 946	201	11,7
yhteensä	90 778	95 201	95 078	100 244	5 166	5,3

Verotulojen toteutuma on alla olevassa taulukossa, johon on merkitty myös verovuosi- ja verolajikohtaiset maksuunpanot. Varainhoitovuosien 2020 ja 2021 välinen kunnallisveron kasvu on 2,4 %, mitä vallitsevissa olosuhteissa voi pitää yllättävän hyvänä. Taulukosta näkyy myös, että vuonna 2020 ja 2021 muiden vuosien tilitykset ovat suuremmat kuin aiempina vuosina. Vuonna 2019 jäi mm. verokorttiuudistuksen vuoksi kunnille tilittämättä osa kunnallisverotuloista, ja niiden tilitykset ovat tulleet vuonna 2020.

Kiinteistöveron tilitysrytmin muutos näkyy vuoden 2021 kohdalla, eli muiden vuosien tilitykset ovat noin 10% kokonaissummasta.

VEROTULOKOHDAN ERITTELY TILINPÄÄTÖKSEN MUKAAN (tilityksiin perustuva erittely)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
KUNNALLISVERO	58 493 668	65 835 757	67 358 693	67 237 053	69 760 181	71 891 658	74 123 941	74 045 077	78 672 495	79 344 391
- varainhoitovuodelta	55 253 712	59 957 647	61 718 377	62 180 982	63 785 045	66 502 710	69 139 802	69 043 450	71 560 700	73 322 127
- muut vuodet, netto	3 239 956	5 878 110	5 640 316	5 056 070	5 975 136	5 388 948	4 984 139	5 001 627	7 111 795	6 022 264
YHTEISÖVERO	6 532 837	6 885 569	6 010 013	7 390 989	7 044 207	7 868 231	8 839 982	9 946 814	10 309 356	13 953 522
- varainhoitovuodelta	5 542 506	5 495 620	4 547 643	5 560 470	5 120 151	5 101 265	6 885 510	7 591 556	8 188 448	10 087 308
- muut vuodet, netto	990 331	1 389 949	1 462 370	1 830 519	1 924 056	2 766 966	1 954 472	2 355 259	2 120 908	3 866 214
KIINTEISTÖVERO	5 322 260	5 545 879	5 959 623	6 059 709	6 210 856	6 545 506	6 599 622	6 786 388	6 219 078	6 945 886
- varainhoitovuodelta									6 119 295	6 227 071
- muut vuodet, netto									99 783	718 815
TULOVEROT YHT.	70 348 765	78 267 205	79 328 329	80 687 751	83 015 243	86 305 395	89 563 544	90 778 279	95 200 930	100 243 799

MAKSUUNPANOT VEROLAJITTAIN VEROVUODEN MUKAAN*

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
KUNNALLISVERO	60 489 161	65 669 533	66 923 214	68 161 847	69 256 898	71 625 048	73 543 956	76 083 320	77 400 826
YHTEISÖVERO	7 401 134	7 058 132	6 319 589	7 544 259	7 900 589	7 031 820	9 015 323	9 586 503	12 095 546
KIINTEISTÖVERO	5 446 723	5 537 202	6 049 165	6 136 282	6 223 635	6 605 504	6 696 785	6 854 471	6 899 071
MAKSUUNPANO YHT.	73 337 018	78 264 867	79 291 968	81 842 388	83 381 122	85 262 372	89 256 064	92 524 294	96 395 444

Tuloveroprosentti	17,75	18,50	18,50	18,50	18,50	19,00	19,00	19,00	19,00
Maksuunpannun kunnallisveron muutos %	6,9	8,6	1,9	1,9	1,6	3,4	2,7	3,5	1,7

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella. Tarkastelu tapahtuu rahoituslaskelmakaavan ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

KAUPUNKI YHTEENSÄ		
RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT	2021	2020
1 000 euroa		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	19 584	18 981
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-3 048	-1 759
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 915	-14 867
Rahoitusosuudet investointeihin	361	139
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 157	2 022
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 139	4 515
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-13	-1 517
Antolainasaamisten vähennykset	200	1 230
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000	500
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-69	2 491
Rahoituksen rahavirta	-2 882	2 703
Rahavarojen muutos	1 257	7 219
Rahavarat 31.12.	9 687	8 430
Rahavarat 1.1.	8 430	1 212
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€	8 738	10 564
Investointien tulorahoitus, %:a	118,3	128,9
Laskennallinen lainanhoitokate	9,6	8,3
Lainanhoitokate	9,6	8,3
Kassan riittävyys, pv	23,4	21,8
Asukasmäärä	19 579	19 427
Laskennallinen lainanhoitokate=lainanhoitokate, koska vieras pääoma koostuu lyhytaikaisista kuntatodistuksista.		
Lainanhoitokatteessa on lyhennysmääränä käytetty 1/8-osaa lainamäärästä, koska vieras pääoma koostuu lyhytaikaisista kuntatodistuksista.		

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Kunta voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokatteen.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$ Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä: Tuloslaskelmasta: Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön Korkokulut Muut rahoituskulut Rahoituslaskelmasta: Investointimenot Antolainojen lisäys Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset) Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskisaldoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkertoimena 30 pv.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Kuntajaoston taseen laatimisesta antaman yleisohjeen mukaisesti tarkemmin eritelty, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tilinpäätöksen tilinpäätöslaskelmat-osassa.

TASE, kaupunki yhteensä, milj. eur

VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	164,2	158,0	OMA PÄÄOMA	129,1	126,7
Aineettomat hyödykkeet	1,0	1,0	Peruspääoma	67,3	67,3
Aineettomat oikeudet	0,5	0,5	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	59,4	49,2
Muut pitkävaikutteiset menot	0,5	0,5	Tilikauden yli- / alijäämä	2,4	10,3
Aineelliset hyödykkeet	128,1	121,7	POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	8,1	0,9
Maa- ja vesialueet	25,8	25,8	Poistoero ja varaukset	8,1	0,9
Rakennukset	49,5	46,3	PAKOLLISET VARAUKSET	1,7	0,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	41,2	41,7	Eläkevaraukset	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	3,0	2,4	Muut pakolliset varaukset	1,7	0,7
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1,1	0,8
Enn.maksut ja keskeneräiset hank.	8,5	5,4	Valtion toimeksiannot	0,2	0,1
Sijoitukset	35,2	35,3	Lahjoitusrahastojen pääomat	0,8	0,6
Osakkeet ja osuudet	22,1	22,1	Muut toimeksiantojen pääomat	0,1	0,1
Muut lainasaamiset	12,6	12,8	VIERAS PÄÄOMA	42,9	44,0
Muut saamiset	0,4	0,4	Pitkäaikainen	13,5	12,4
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,0	0,0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,0	0,0
Lahjoitusrahastojen varat	0,0	0,0	Saadut ennakot (koroton)	0,0	0,1
VAIHTUVAT VASTAAVAT	18,7	15,1	Liittymismaksut ja muut velat (koroton)	13,5	12,3
Vaihto-omaisuus	0,3	0,3	Lyhytaikainen	29,4	31,6
Aineet ja tarvikkeet	0,3	0,3	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12,0	15,0
Valmiit tuotteet	0,0	0,0	Saadut ennakot	0,1	0,1
Saamiset	8,7	6,4	Ostovelat	5,6	5,7
Pitkäaikaiset saamiset	0,1	0,1	Muut velat	2,8	2,7
Muut saamiset	0,1	0,1	Siirtovelat	8,8	8,1
Siirtosaamiset	0,0	0,0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	182,9	173,1
Lyhytaikaiset saamiset	8,5	6,3	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Myyntisaamiset	5,6	4,3	Omavaraisuus-%	75,1	73,8
Lainasaamiset	0,0	0,0	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	28,2	30,9
Muut saamiset	0,5	1,1	Kertynyt yli- / alijäämä, milj. eur	61,8	59,4
Siirtosaamiset	2,4	0,9	Kertynyt yli- / alijäämä, eur / asukas	3 158	3 058
Rahoitusomaisuusarvopaperit	0,2	0,2	Lainakanta 31.12., milj. eur	12,0	15,0
Muut arvopaperit	0,2	0,2	Lainakanta 31.12., eur / asukas	613	772
Rahat ja pankkisaamiset	9,5	8,3	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., milj. eur	21,1	24,5
VASTAAVAA YHTEENSÄ	182,9	173,1	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., eur / asukas	1 080	1 262
			Lainasaamiset, milj. eur	12,6	12,8
			Asukasmäärä	19 579	19 427

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmäärän käytetään tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoinnilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

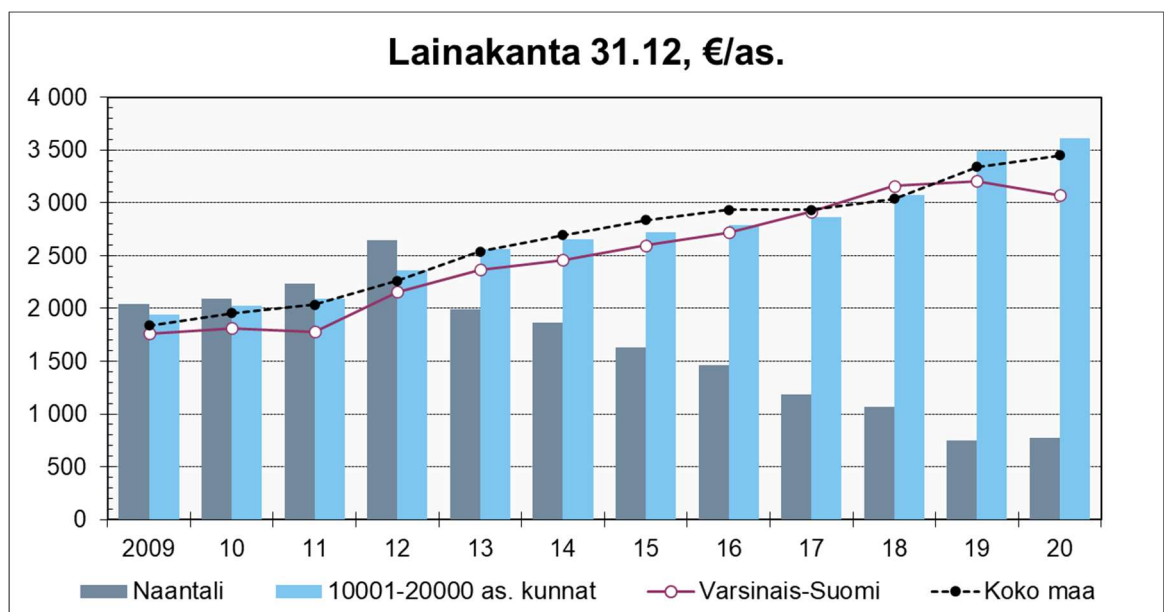
Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

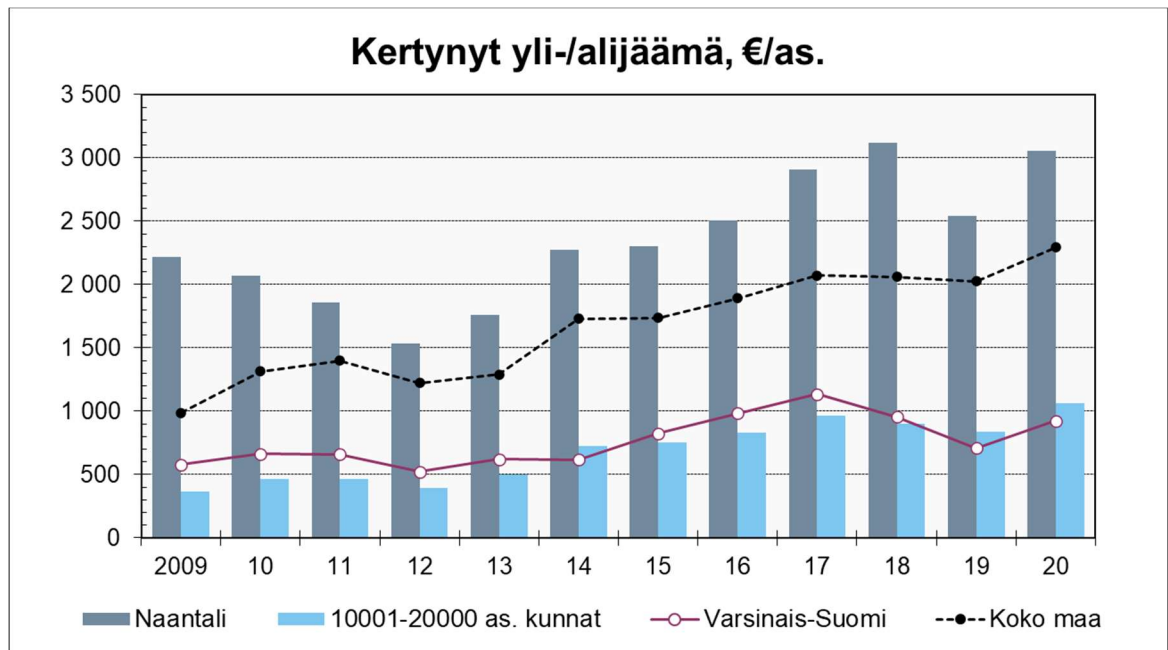
Korollisten lainojen määrä taseessa 31.12.2021 oli 12 000 000 euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa määrä oli 25 824 212 euroa. Edelliseen tilinpäätökseen verrattuna lainamäärä väheni 3,0 miljoonaa euroa.

Merkittävä ero talousarvion ja tilinpäätöksen lainamäärissä johtuu paremmasta tuloskehityksestä kuin talousarviossa ennakoitiin. Tässä suurin tekijä on ollut verotulojen kehitys, joka talousarvion laadinnan yhteydessä vuoden 2020 syksyllä arvioitiin hyvin varovasti koronapandemiasta johtuen. Kunnille jatkettiin koronatukena yhteisöveron jako-osuuden korotusta 10 %-yksiköllä vuodelle 2021, ja sen vaikutus verotulojen ylitykseen on merkittävä. Lisäksi talousarviossa ennakoitujen tulot ylittyivät käyttöomaisuuden myynnissä, ja useat menoerät jäivät talousarviota pienemmiksi. Näistä merkittävin on erikoissairaanhoidon kustannus.

Alla olevassa pitkän aikavälin vertailussa Naantalin lainakanta on laskenut vuodesta 2013 lähtien vuoteen 2019 asti kun taas verrokkien lainakanta on jatkanut melko tasaista nousua ylöspäin. Vuonna 2020 lainakanta lähti pieneen nousuun suuren investointitahdin vuoksi, mutta vuonna 2021 lainakanta laskee jälleen. Merkittävän investointiohjelman toteutus jatkuu, ja vahvan tulorahoituskehityksen johdosta lainakanta laskee vuonna 2021.

Kaupungin ylijäämän / alijäämän kehitys

Merkittävimpien muutoksien taustatekijöitä Naantalissa kehitykseen:

- vv. 2009 – 2012 esim. poistot olivat väärin arvioidut (taustalla mm. kuntaliitos ja sataman mittavat nopeapoistoiset investoinnit)
- 2013 verotilitykset olivat merkittävästi suuremmat kuin teoreettinen maksuunpano ("rytmihäiriö")
- 2014 satamatoiminta yhtiöitettiin, tuloslaskelmaan kirjattiin 6,5 miljoonan euron suuruisen satunnainen tulo
- 2017 verotulotilitykset kehittyivät hyvin. Tilivuonna purettiin investointivarausta 1,0 milj. euroa.
- 2019 tilinpäätöksessä siirrettiin kertynyttä ylijäämää peruspääomaan 15,0 milj. euroa.
- 2020 valtion maksamat koronatuot vahvistivat kuntataloutta myös Naantalissa
- 2021 valtion maksamat koronatuot kattoivat koronapandemiasta aiheutuneet kustannukset. Käyttöomaisuuden myynti toteutui poikkeuksellisen korkeana ja sähkön myynti tuotti myös tuloa.

Kertynyttä ylijäämää on pitkällä aikavälillä Naantalissa verrokkeja enemmän. Kehityskaari kaikissa on samansuuntainen, mutta taso jolla liikutaan, on Naantalissa korkeampi. Varsinais-Suomessa ylijäämä on kääntynyt laskuun vuoden 2017 jälkeen, mutta nousi jälleen vuonna 2020. Vuosi 2020 korjasi yleistä laskevaa trendiä ylöspäin valtion koronatuotien ansiosta, ja sama trendi jatkuu vuonna 2021.

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulot ja -menot -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KAUPUNGIN KOKONAISTULOT JA -MENOT			
TULOT	milj. eur	MENOT	milj. eur
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	32,4	Toimintakulut	133,5
Verotulot	100,2	- Valmistus omaan käyttöön	-0,7
Valtionosuudet	19,0	Korkokulut	0,6
Korkotuotot	0,7	Muut rahoituskulut	1,0
Muut rahoitustuotot	1,6	Satunnaiset kulut	0,0
Satunnaiset tuotot	0,0	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät	0,0	Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien		- Pak. varausten lis (+), väh (-)	-1,0
hyödykkeiden luovutusvoitot	-4,0	- Pysyvien vastaavien	
Investoinnit		hyödykkeiden luovutustappiot	0,0
Rahoitusosuudet investointeihin	0,4	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		Investointimenot	16,9
luovutustulot	4,2	Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	0,2	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	3,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	Oman pääoman vähennykset	0,0
Oman pääoman lisäykset	0,0	Kokonaismenot yhteensä	153,3
Kokonaistulot yhteensä	154,7		
Täsmäytys:			
Kokonaistulot ./ Kokonaismenot =	1,39		
Rahavarojen muutos ./ Muut maksuvalmiuden muutokset =			1,33

KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty, kpl	Ei yhdistelty, kpl
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	4	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt		
Muut yhtiöt	4	
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt	1	
Kuntayhtymät	6	
Osakkuusyhteisöt	2	
Muut omistusyhteisyyshyhteisöt		
Yhteensä	17	0

Yhteisökohtainen erittely kunnan omistuksesta muissa yhteisöissä esitetään liitetiedoissa.

Kaupungin henkilöstömäärä käsitellään henkilöstökertomuksessa. Keskeisten konserniyhteisöjen henkilöstöpanoskuvaus on alla. Henkilöstön määrä on kasvanut 7 henkilöllä vuodesta 2020.

	Voimassa olevat palvelussuhteet
Naantalin kaupunki*	1 073,0
Naantalin Vuokratalot Oy	5,0
Naantalin Energia Oy	16,0
Naantalin Matkailu Oy	5,0
Naantalin Satama Oy	19,0
Naantalin Musiikkijuhlasäätiö	1,0
Konserni yhteensä	1 119,0

Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunginhallitus ohjaa tytäryhtiöiden toimintaa ja valvoo osakkuusyhtiöitä.

Kaupunginvaltuuston 23.4.2018 hyväksymä konserniohje sisältää toimintaohjeen Naantalin Energia Oy:lle, Naantalin Matkailu Oy:lle, Naantalin Vuokratalot Oy:lle ja Naantalin Satama Oy:lle. Naantalin Energia Oy:n osalta konserniohjetta muutettiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 24.8.2020 § 56.

Talousarviossa 2021 oli seuraavat osinko-odotukset

- Naantalin Energia Oy maksaa osinkoa 350 000 euroa vuoden 2020 tuloksen perusteella
- Naantalin Satama Oy maksaa osinkoa 350 000 euroa vuoden 2020 tuloksen perusteella
- Naantalin Vuokratalot Oy maksaa yhtiöön sijoitetuille varoille kohtuullisena tuottona 100 000 euroa vuonna 2021
- Naantalin Matkailu Oy:lle ei ole asetettu osinkovaatimusta.

Naantalin Energia Oy maksoi osinkoa 350 000 euroa ja Naantalin Satama Oy 350 000 euroa. Naantalin Vuokratalot Oy maksoi 100 000 euroa.

Palvelutoimintaa harjoittavien yhteisöjen tavoitteena on palvelutehtävästä suoriutuminen yhtiön talouden tasapaino säilyttäen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet melko hyvin.

Naantalin Vuokratalot Oy:n osalta on seurattu erityisesti asuntojen käyttöastetta, vuokrasaattavia, jonoja ja yhtiön kiinteistöihin kohdistuvaa korjausvelkaa, joiden osalta tilanne on ollut varsin hyvä. Käyttöaste on pysynyt hyvänä ja se on vuoden vaihteessa 98,58 %. Vuokrasaattavien kehitykseen on kiinnitetty erityistä huomiota ja aktiivisista toimista huolimatta ne ovat nousseet 15,6% edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Peruskorjauksia on tehty hieman vähemmän kuin vuonna 2020 (0,5 miljoonan euron arvosta, vuonna 2020 0,7 miljoonan euron arvosta). Useita maalämpöhankkeita toteutettiin vuoden 2021 aikana. Uusia kohteita aloitettiin vuonna 2021 asuntomessualueelle sekä Ruotumiehenkadulle. Ne valmistuvat vuoden 2022 sekä 2023 aikana.

Naantalin Matkailun toimintaan koronaviruspandemialla on ollut merkittävät vaikutukset. Vuosi 2021 oli kuitenkin parempi kuin edellinen vuosi, jolloin kokonaisliikevaihto laski 25% edellisestä vuodesta. Vuonna 2021 ei päästy vielä koronaa edeltävään liikevaihdon tasoon, mutta suunta on ylöspäin. Sähköisten palvelukanavien merkitys korona-aikana on korostunut ja niiden kehitys jatkuu.

Naantalin Energia Oy:n liikevaihto oli 9,7 miljoonaa euroa, jossa on kasvua 3,2 % vuoteen 2020 verrattuna. Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 783 557,48 euroa (v. 2020:

1 014 831,68 euroa). Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 2,7 milj. euroa. Olennainen muutos vuoden aikana oli sähkön markkinahinnan erittäin nopea, jyrkkä ja pitkäaikainen nousu.

Naantalin Satama Oy:n liikevaihto oli 8,2 milj. euroa, jossa on nousua 8,4 % aiempaan vuoteen verrattuna. Nousuun vaikutti kasvaneet liikenne- ja vuokratulot. Yhtiön tulos ennen siirtoja ja veroja oli 1 577 879,38 euroa, mikä oli 24,5 % vuotta 2020 parempi. Yhtiön investoinnit olivat 0,7 milj. euroa. Investointitaso oli huomattavasti alhaisempi kuin vuonna 2020. Sataman osalta oleellista oli valmistautuminen ja suunnittelu Finnlinesin uusien (2023) laivojen tulon vaatimiin teknisiin investointeihin.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat vuoden aikana ja sen jälkeen

Muita olennaisia tapahtumia (kuten esimerkiksi määräämisvallan hankkiminen konsernin ulkopuolisessa yhteisössä tai muut merkittävät muutokset mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa tai toimialassa) ei ole ollut.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueet aloittavat 1.1.2023 alkaen, ja kunnista siirtyy sosiaali- ja terveystoimen palveluiden sekä pelastuspalveluiden järjestämis- sekä tuotantovastuu hyvinvointialueiden tehtäväksi. Tämä on historiallisen suuri muutos kuntien tehtäviin. Samalla pienenee kuntien kokonaistalous yli puolella sekä meno- että tulopuolelta. Verotulojen ja valtionosuuksien hyvinvointialueen rahoitukseen siirtävistä eristä saadaan ensimmäiset tiedot huhtikuussa 2022. Näin suuri muutos pakottaa jäljelle jäävän organisaation pohtimaan uudelleen kunnan identiteettiä ja roolia, sekä keventämään luottamushenkilö- sekä tuotanto-organisaatiota.

Maailmanlaajuisen koronapandemian vaikutukset tuntuvat vielä pitkään sekä kuntataloudessa että yhteiskunnan toimintojen kehittymisessä. Julkisen talouden vastuu sekä toiminnan että talouden suhteen on ylikorostunut kaikkialla vuodet 2020 ja 2021, ja vuosi 2022 piti olla yksityisten investointien vuosi pandemian jälkeen. Kuntien palvelujen kysynnässä näkyvät pandemian seuraukset useissa eri palveluissa, ja koronan jälkihoitoa tehdään ainakin vuosina 2022-2023. Korona ei suinkaan ole keskuudestamme kadonnut, vaan se jäänee influenssan kaltaiseksi sairaudeksi, joka aiheuttaa vuosittain rokotuksia sekä hoidon tarvetta jonkin verran.

Helmikuun lopulla 2022 alkoi sota Ukrainassa. Sen vaikutukset tulevat olemaan moninaiset. Talouteen ja sen ennustamiseen sota toi jälleen epävarmuutta, ja mm. pakotteiden sekä vastapakotteiden vaikutukset selviävät ajan kuluessa. Sodan mukanaan tuomat pakolaisvirrat ja niiden vaikutukset Suomeen selviävät myös ajan kuluessa.

Naantalin Vuokratalot Oy rakentaa Naantalin asuntomessuille pari-/rivitalon, jossa on 11 asuntoa. Kohde valmistuu toukokuussa 2022. Lisäksi yhtiö rakentaa kahdessa vaiheessa Ruotumiehenkadulle yhteensä 84 asuntoa. Kohteet valmistuvat vuoden 2023 aikana.

Matkailuala oli suurissa vaikeuksissa vuosia 2020 ja 2021 koronapandemian vaikutusten vuoksi. Vuodesta 2022 odotetaan vilkasta, koska Naantalissa järjestään asuntomessut 15.7.-14.8.2022. Tämä on ainutlaatuinen tilaisuus myös alueen matkailuyrityksille. Asuntomessuvuosi tuo toivottavasti pitkäaikaisia positiivisia vaikutuksia Naantalin matkailulle.

Naantalin Energia Oy:n toimitusvarmuuteen liittyvät investointivaateet ovat nostaneet verkostoinvestointeja aina vuoteen 2028 asti. Näkymät alueen asukasmäärästä ja rakentamisesta ovat tällä hetkellä positiivisia ja yhtenä kehitysalueena on Asuntomessut 2022. Energian osalta korkea hintataso on jatkunut ja yhtiön hallitus tekee parhaillaan työtä myyntiliiketoiminnan uudelleen järjestelystä. Ukrainan sota voi vaikuttaa kysynnän laskuun, mutta tässä hyvänä puskurina on Naantalin kasvu, joten todennäköisesti kohdistuu lähinnä yrityksiin, joilla

on Venäjä-sidonnaista kauppaa. Naantalin Energia Oy on mukana Pyhäjoen ydinvoimalahankkeessa vuonna 2010 tehdyn päätöksen mukaisesti. Maailmantilanne on muuttunut radikaalisti, ja tähän sijoitukseen sisältyy tällä hetkellä riski.

Sataman toimintaan vaikuttaa Suomen ja maailman taloustilanteen heijastuminen viennin ja tuonnin liikennemääriin. Covid-19 pandemia toi oman epä-varmuustekijän maailmantalouteen, ja nähtäväksi jää mikä on sen lopullinen kesto ja vaikutus. Yhtiön on edelleen pidettävä infrastruktuuri kunnossa, palvelut kilpailukykyisesti hinnoiteltuina ja laadukkaina sekä hyödyntää digitaalisuuden tuomia etuja. Investoinnit ovat 2022-23 suurimmillaan, jotta kesäksi 2023 ollaan valmiita Finnlinesin uusien alusten aloitukseen. Ukrainan sota tulee vaikuttamaan – pitkään jatkuessaan – liikevaihtoa ja tulosta laskevasti. Arvio vaikutuksesta tässä vaiheessa on noin 10%.

TSE:n monipolttoainevoimalaitoksen hiilestä on valtaosa korvautunut biopolttoaineilla. Hakkeen volyymit ovat hiileen verrattuna suuret, joten tämä on nostaa edelleen aluskäyntien määriä.

Kaupungin ja Neste Oyj:n välisessä riita-asiassa välimiesoikeus antoi päätöksen keväällä 2017. Neste Oyj on riitauttanut Satamayhtiön oikeuden periä infrastruktuurimaksuja. Asian selvitystyö on kesken ja aiheuttaa kustannuksia.

Oman konsernin ulkopuolella pandemia aiheuttaa nyt todennäköisesti merkittäviä toiminnallisia seurauksia, joiden seurauksia jouduttaneen sietämään usean vuoden ajan, kun terveyden ja sairauden hoidossa on tehtävä priorisointia. Tämän taloudelliset vaikutukset ovat todennäköisesti myös merkittäviä.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernin johtamista, ohjausta ja tehtäviä koskevat säännökset on otettu 5.6.2017 voimaan tulleeeseen hallintosääntöön ja konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 23.4.2018, ja sitä päivitettiin valtuustossa 24.8.2020 Naantalin Energia Oy:n osalta.

Ohjeen mukaan kaupunginhallitus johtaa ja ohjaa kaupunkikonsernia. Kaupunginhallituksen tehtävänä on valvoa ja ohjata tämän ohjeen mukaisesti, että tytäryhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginhallitus valvoo myös sitä, että näiden yhteisöjen toimintapolitiikat ovat kaupungin päämäärien mukaiset.

Konserniyhteisöjen toimitusjohtajat ovat raportoineet toiminnasta kaupunginjohtajalle. Kaupungin kuuden kuukauden osavuosisiraportin yhteydessä on raportoitu kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle välintilinpäätöksistä. Kaupungin omistajapolitiikkaa on toteutettu yhtiökokouksissa, joita varten on tarvittaessa annettu kaupunginhallituksen erillinen toimintaohje.

Konserniyhteisöt voivat käyttää kaupungin palveluja, kun niistä erikseen sovitaan. Käyttö on ollut vähäistä.

Tytäryhtiöiden hallitukset päivittävät ja kehittävät riskikartoituksia vähintään kerran vuodessa sekä aina, kun suunnitellaan uudenlaista toimintaa, palveluja tai tuotteita. Hallitukset saavat tilikauden aikana tietoa mahdollisista riskeistä eikä kuluneella tilikaudella ole havaittu merkittäviä puutteita riskienhallinnassa.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen kuuluvat konsernituloslaskelma, konsernitase, konsernirahoituslaskelma sekä niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot (kuntalaki 114 § 2 mom.).

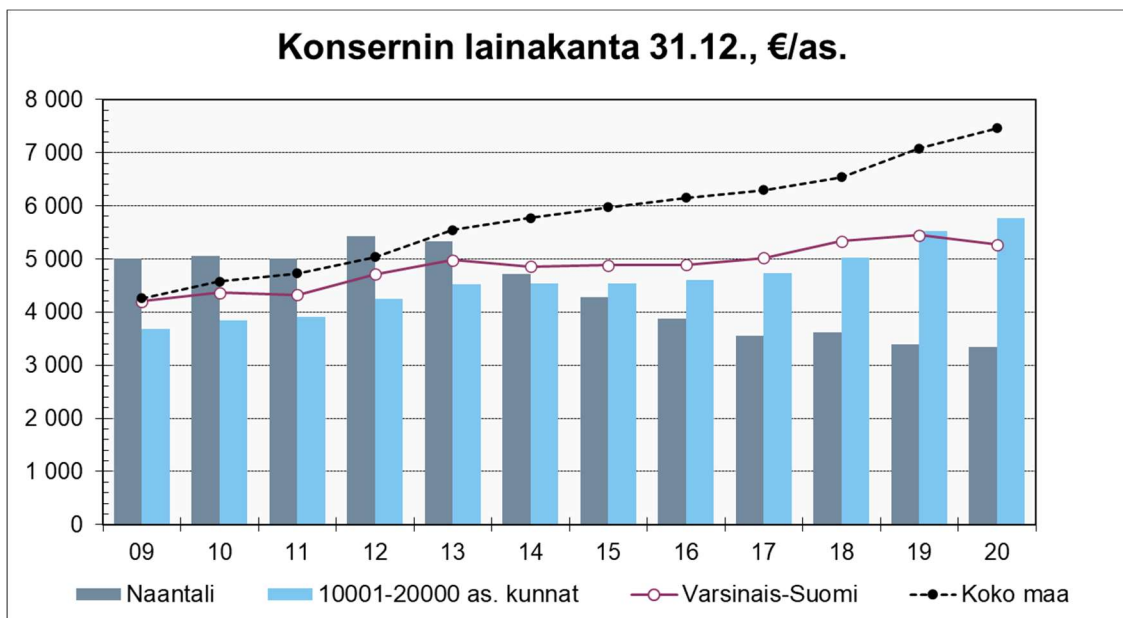
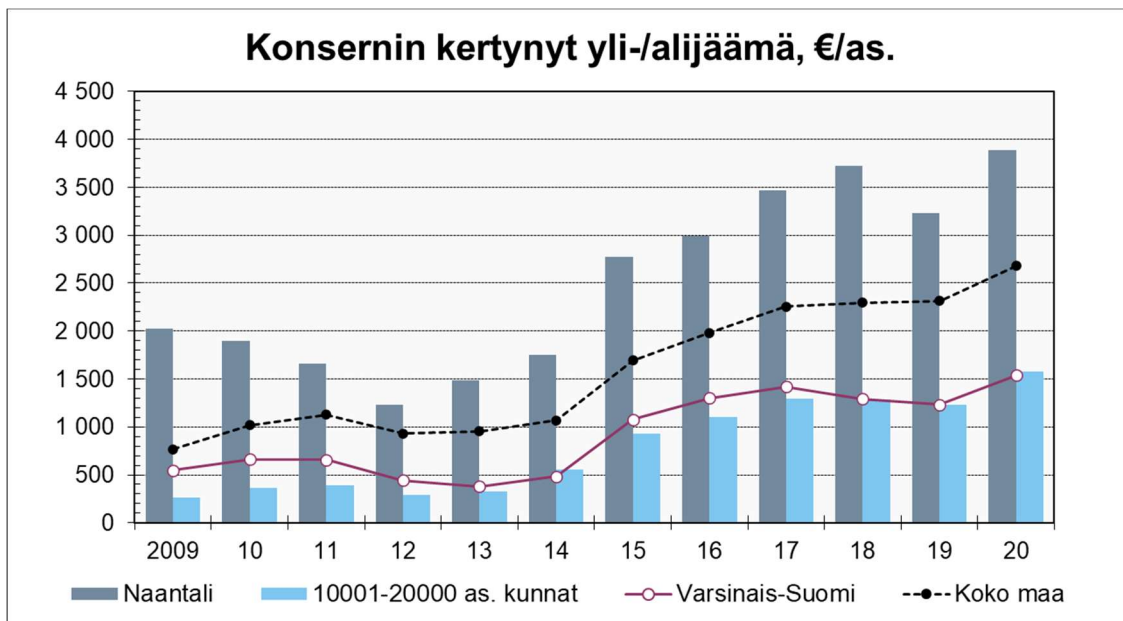
KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 1 000 euroa	2021	2020
Toimintatuotot	93 506	80 998
Toimintakulut	-182 266	-170 965
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta) + / -	63	47
Toimintakate	-88 697	-89 920
Verotulot	100 244	95 201
Valtionosuudet	19 009	22 927
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot +	139	215
Muut rahoitustuotot +	953	870
Korkokulut -	-1 174	-1 069
Muut rahoituskulut -	-1 056	-22
Vuosikate	29 416	28 201
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 952	-14 582
Tilikauden yli- ja alipariarvot + / -		
Arvonalentumiset	0	0
Omistuksen eliminointierot	-41	
Satunnaiset erät + / -		
Tilikauden tulos	13 423	13 619
Tilinpäätössierrot + / -		
Tilikauden verot	-505	-390
Laskennalliset verot	-217	-281
Vähemmistöosuudet + / -	-1	-18
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	12 700	12 930
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut, %:a	51,3	47,4
Vuosikate / poistot, %:a	184,4	193,4
Vuosikate, euroa / asukas	1 502	1 452
Asukasmäärä	19 579	19 427

KONSERNI YHTEENSÄ				
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT				
1 000 euroa				
	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	29 416		28 201	
Satunnaiset erät, netto				
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-505		-390	
Tulorahoituksen korjauserät	-3 068	25 842	-1 874	25 937
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-27 152		-22 156	
Rahoitusosuudet investointeihin	424		187	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 217	-22 511	2 379	-19 590
Toiminnan ja investointien rahavirta		3 331		6 347
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset -	-105		-510	
Antolainasaamisten vähennykset +	0	-105	254	-256
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +	4 618		2 549	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-4 155		-4 274	
Lyhytaikaisten lainojen muutos + / -	-3 428	-2 965	1 128	-596
Oman pääoman muutokset				
Oman pääoman muutokset		13		23
Muutokset vähemmistöosuudessa		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset + / -				
Toimeksiantojen ja varojen pääomien muutokset + / -	295		140	
Vaihto-omaisuuden muutos + / -	109		-251	
Saamisten muutokset + / -	-3 133		1 591	
Korottomien velkojen muutokset + / -	3 416	686	2 473	3 953
Rahoituksen rahavirta		-2 372		3 124
Rahavarojen muutos + / -		959		9 471
Rahavarat 31.12.		20 301		19 342
Rahavarat 1.1.		19 342		9 872
Rahavarojen muutos + / -		959		9 471
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€		25 711		27 012
Investointien tulorahoitus, %:a		110,1		128,4
Laskennallinen lainanhoitokate		3,65		3,35
Lainanhoitokate		5,30		5,07
Kassan riittävyys, pv		34,3		35,4
Asukasmäärä		19 579		19 427

KONSERNITASE, milj. eur					
VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	239,8 ▲	229,1	OMA PÄÄOMA	157,0	144,3
Aineettomat hyödykkeet	1,3	1,3	Peruspääoma	67,3	67,3
Aineettomat oikeudet	0,7	0,7	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	0,0	0,0
Muut pitkävaikuttiset menot	0,6	0,5	Arvonkorotusrahasto	0,0	0,0
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot	1,6	1,6
Aineelliset hyödykkeet	226,5 ▲	216,2	Ed. tilikausien yli-/alijäämä	75,4	62,5
Maa- ja vesialueet	32,5	31,6	Tilikauden yli-/alijäämä	12,7	12,9
Rakennukset	103,3	101,4	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0,0	0,1
Kiinteät rakenteet ja laitteet	70,0	70,1	PAKOLLISET VARAUKSET	3,0	2,0
Koneet ja kalusto	7,2	6,2	Eläkevaraukset	0,0	0,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	Muut pakolliset varaukset	3,0	1,9
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	13,3	6,8	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1,6	1,2
Sijoitukset	12,0 ▲	11,6	VIERAS PÄÄOMA	114,4	113,8
Osakkuusyhteisöosuudet	0,6	0,6	Pitkäaikainen	68,0	66,1
Muut osakkeet ja osuudet	7,7	7,3	Korollinen	45,8	45,3
Muut lainasaamiset	1,6	1,6	Koroton	22,2	20,8
Muut saamiset	2,1	2,0	Lyhytaikainen	46,5	47,6
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,5 ▲	0,4	Korollinen	16,1	19,5
Valtion toimeksiannot			Koroton	30,4	28,1
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,0	0,0	YHTEENSÄ	276,0	261,3
Muut toimeksiantojen varat	0,5	0,4	Konsernitaseen tunnusluvut		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	35,8	31,8	Omavaraisuus-%	57,1	55,4
Vaihto-omaisuus	0,9	1,0	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	53,3	56,7
Saamiset	14,6	11,4	Kertynyt yli- / alijäämä, milj. eur	88,1 ▲	75,4
Pitkäaikaiset	0,1	1,1	Kertynyt yli- / alijäämä, eur / asukas	4 501	3 883
Lyhytaikaiset	14,4	10,4	Lainakanta 31.12., milj. eur	61,9	64,8
Rahoitusarvopaperit	3,2	2,2	Lainakanta 31.12., eur / asukas	3 161	3 338
Rahat ja pankkisaamiset	17,1	17,1	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., milj. eur	75,6	79,7
YHTEENSÄ	276,0	261,3	Lainat ja vuokravastuut, 31.12., eur / asukas	3 860	4 100
			Lainasaamiset, milj. eur	1,6	1,6
			Asukasmäärä	19 579	19 427

Konsernin tunnusluvut ovat parantuneet vuonna 2021 vuoteen 2020 verrattuna. Suurin vaikuttava tekijä tässä on emokaupungin hyvä tulos ja vahvistunut rahoitusasema.

Kaupunkikonsernin talouden kehityksestä on käytettävissä Kuntaliiton julkaisema tunnuslu-kuaineisto, joka perustuu Tilastokeskukselle toimitettuun tietoon virallisista tilinpäätöksistä. Tästä aineistosta on valikoitu oheiset graafit kuvaamaan konsernin talouden kehitystä. Tarkastelussa on otettava huomioon, että kuntakonsernin lukuihin sisältyvät kaikki ohjeiden mukaan yhdisteltävät yhteisöt, mm. kuntayhtymät.

Yllä olevista aikasarjoista näkyy Naantalin konsernin kehitys verrattuna saman kokoluokan kuntiin, Varsinais-Suomen kuntakonserneihin sekä koko maan vastaaviin. Ylijäämä on oma luokkaansa Naantalissa verrokkeihin nähden ja lainakanta on laskeva kun koko maan sekä saman kokoisten kuntien lainakannat nousevat. Varsinais-Suomen kuntakonsernien lainakanta kääntyi laskuun vuonna 2020.

Kuntakonsernien taloudellisia tunnuslukuja vuosilta 2018-2020						
Tunnusluku	Naantali			Koko maa		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Asukasluku 31.12.	19245	19314	19427	5517919	5525292	5533793
Toimintakate, €/as.	-4 352	-4 521	-4 629	-4 901	-5 097	-5 237
Vuosikate, €/as.	1 046	1 004	1 452	862	812	1 250
Vuosikate %:a poistoista	153	135	193	111	100	147
Tilikauden tulos, €/as.	361	280	701	81	61	423
Investointien omahankintamenot, €/as.	1 070	1 136	1 131	1 421	1 581	1 627
Investointien tulorahoitus, %	98	88	128	61	51	77
Toiminnan ja invest. rahavirta, €/as.	75	-41	327	-390	-537	-163
Rahavarat, €/as.	678	511	996	1 347	1 416	1 681
Kassan riittävyys, pv	25	18	35	42	42	49
Omavaraisuusaste, %	52,5	53,5	55,5	43,5	41,9	42,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	60,5	58,8	56,6	80,7	84,4	84,2
Lainakanta, €/as.	3 614	3 388	3 338	6 540	7 084	7 457
Lainanhoitokate	3,4	3,8	5,5	1,5	1,4	2,0
Laskennallinen lainanhoitokate	2,2	2,2	3,2	1,0	0,9	1,3
Kertynyt yli-/alijäämä, €/as.	3 723	3 235	3 883	2 297	2 313	2 678

Yllä olevista tunnusluvuista näkyy kolmen vuoden trendi Naantalın kuntakonsernin kehityksessä verrattuna koko maan keskimääräisiin tietoihin. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen keräämään aineistoon, joka perustuu hyväksytyihin tilinpäätöksiin. Suurella osalla tunnuslukujen kehitystrendit kulkevat samaan suuntaan sekä Naantalissa että koko maassa. Naantalın luvut ovat pääosin parempia kuin kunnissa keskimäärin. Ainoastaan kassan riittävyys on ollut huonompi kuin kunnissa keskimäärin. Koko maassa toiminnan ja investointien rahavirta on ollut koko tarkastelujakson negatiivinen, Naantalissa se on kääntynyt negatiiviseksi vuonna 2019. Tämä tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi, ja vuonna 2020 se kääntyi Naantalissa jälleen positiiviseksi. Vuoden 2020 luvuissa näkyy kuntatalouden paraneva tilanne, joka johtui pääosin valtion myöntämistä, runsaista koronatuista kunnille.

KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ

Tilikauden 2021 tulos on 9,6 miljoonaa euroa positiivinen ennen vapaaehtoisia varauksia. Tulorahoitus eli vuosikate on 19,6 miljoonaa euroa ja 9,6 miljoonaa euroa suurempi kuin poistojen yhteismäärä.

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta on rahoituslaskelman mukaan 4,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Vuosikate parani alkuperäisestä talousarviosta 10,8 miljoonaa euroa. Vuoden lopun lainakanta on 12,0 miljoonaa euroa (vähennystä 3,0 milj. euroa).

Kaupungin toimintakate on -100,3 miljoonaa euroa, laskua alkuperäiseen talousarvioon -5,8 % ja laskua edelliseen tilinpäätökseen 0,5 %.

Tilikauden tulos on 10,1 miljoonaa euroa yli varsinaisen talousarvion.

Toimintatuotot ovat 8,1 miljoonaa euroa suuremmat kuin alkuperäisessä talousarviossa. Toimintakulut ovat 1,9 miljoonaa euroa suuremmat kuin alkuperäisessä talousarviossa. Bruttoinvestointien alkuperäinen määrä oli 17,6 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 16,9 miljoonaa euroa.

Tilinpäätökseen sisältyy kaatopaikkojen jälkihoitoa varten kerätyistä varoista muodostettu pakollinen varaus (pintarakennerahasto). Varauksen kokonaismäärä on sama kuin edellisenä vuonna eli 640 590 euroa eikä sitä toistaiseksi kasvateta. Tämä varaus koskee seudullisen jätehuoltoyhtiön käytössä olevia kaatopaikkoja.

Vanhojen kaatopaikkojen jälkiselvitysvarausta (maisemointi) on tilinpäätöksessä 20 520,29 euroa. Varausta käytettiin 28 533,00 euroa vuonna 2021.

Pakollista eläkevarausta käytettiin 31 522,86 euroa ja sitä on jäljellä 0,00 euroa.

Lisäksi on tehty uusi pakollinen varaus lainasalkun ylisuojaustilanteen vuoksi. Pakollisen varauksen suuruus on 1 028 257,30 euroa eli ylisuojauksen markkina-arvo 31.12.2021.

Kaupungin tilikauden tulos on +9 649 588,84 euroa. Olemassa olevia vapaaehtoisia varauksia puretaan poistoerona suunnitelman mukaan 66 717,72 euroa. Uusia vapaaehtoisia varauksia muodostetaan 7 300 000 euroa edellä esitetyn mukaisesti. Näin kaupungin tilikauden ylijäämäksi muodostuu +2 416 306,56 euroa, mikä ehdotetaan lisättäväksi edellisten vuosien ylijäämään.

Kaupungilla on taseessaan aikaisemmilta vuosilta kumulatiivista ylijäämää 59,4 miljoonaa euroa. Kun siihen lisätään vuoden 2021 ylijäämä, muodostuu ylijäämäksi yhteensä 61,8 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos ei anna aihetta kuntalain 118 § mukaisiin tasapainottamistoimenpiteisiin.

Kaupunginhallitus päättää 28.3.2022

- **merkitä tiedoksi tilikauden 2021 tuloksen +9 649 588,84 euroa**
- **tulouttaa poistoeroja suunnitelman mukaan 66 717,72 euroa**
- **muodostaa uusia vapaaehtoisia varauksia 7 300 000 euroa**
- **merkitä tiedoksi tilikauden ylijäämän +2 416 306,56 euroa, mikä ehdotetaan lisättäväksi edellisten vuosien ylijäämään**
- **hyväksyä ja allekirjoittaa tilinpäätöksen ja**
- **lähettää tilinpäätöksen 2021 tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajille.**